

**Program Współpracy Transgranicznej
Rzeczpospolita Polska - Republika Słowacka**

2014-2020

Projekt

5 sierpień 2014 r.

Spis treści¹:

SEKCJA 1. STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU EWT W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU GOSPODARCZEGO SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ 4

- 1.1. Strategia dotycząca wkładu programu EWT w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz osiągnięciu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej..... 4
 - 1.1.1. Opis zawartej w programie EWT strategii dotyczącej wkładu w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz do osiągnięcia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.4
 - 1.1.2. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i odpowiadających im priorytetów inwestycyjnych, z uwzględnieniem wspólnych ram strategicznych, w oparciu o analizę potrzeb w całym obszarze objętym programem, oraz wyboru strategii mającej na celu zaspokojenie tych potrzeb, której zadaniem, w stosownych przypadkach, jest zajęcie się brakującymi ogniwami w infrastrukturze transgranicznej, z uwzględnieniem wyników ewaluacji ex ante. 12
- 1.2. Uzasadnienie alokacji finansowej 17

SEKCJA 2. OSIE PRIORYTETOWE 21

- 2.A. Opis osi priorytetowych innych niż pomoc techniczna 21
 - 2.A.1. Oś priorytetowa 21
 - 2.A.2. Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny. 21
 - 2.A.3. Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii (dla każdej osi)..... 21
 - 2.A.4. Priorytet inwestycyjny 21
 - 2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty 22
 - 2.A.6. Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne) 32
 - 2.A.6.1. Opis typów i przykładów przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację odpowiednich celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów..... 32
 - 2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru operacji..... 36
 - 2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych 38
 - 2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów 38
 - 2.A.6.5. Wskaźniki produktu (w podziale na osie priorytetowe) 38
 - 2.A.7. Ramy wykonania 41
 - 2.A.8. Kategorie interwencji..... 43
 - 2.A.9. Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej z uwzględnieniem, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów oraz, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny właściwych partnerów uczestniczących we wdrażaniu programów 45
- 2.B. Opis osi priorytetowych dotyczących pomocy technicznej 45
 - 2.B.1. Oś priorytetowa 45
 - 2.B.2. Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii 45
 - 2.B.3. Cele szczegółowe i oczekiwane rezultaty 45
 - 2.B.4. Wskaźniki rezultatu 46

¹Dokument przygotowano na podstawie wzoru programu EWT zawartego w Rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 288/2014 z dnia 25 lutego 2014 r.

2.B.5.	Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych.....	46
2.B.5.1.	Opis przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych	46
2.B.5.2.	Wskaźniki produktu, które mają się przyczynić do osiągnięcia rezultatów	46
2.B.6.	Kategorie interwencji.....	47
SEKCJA 3.	PLAN FINANSOWY	47
3.1.	Środki finansowe z EFRR (w EUR)	47
3.2.A.	Łączne środki finansowe z EFRR oraz współfinansowania krajowego (w EUR)	48
3.2.B.	Podział według osi priorytetowej i celu tematycznego	49
SEKCJA 4.	ZINTEGROWANE PODEJŚCIE DO ROZWOJU TERYTORIALNEGO.....	49
4.1.	Rozwój lokalny kierowany przez społeczność.....	49
4.2.	Zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich.....	49
4.3.	Zintegrowane inwestycje terytorialne (ZIT).....	49
4.4.	Wkład planowanych interwencji w realizację strategii makroregionalnych i strategii morskich, zgodnie z potrzebami obszaru objętego Programem, określonymi przez właściwe państwa członkowskie, z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, ważnych projektów strategicznych zidentyfikowanych w tych strategiach	50
SEKCJA 5.	PRZEPISY WYKONAWCZE DO PROGRAMU EWT	50
5.1.	Odpowiednie instytucje i podmioty.....	50
5.2.	Procedura utworzenia wspólnego sekretariatu.....	51
5.3.	Krótki opis rozwiązań w zakresie zarządzania i kontroli	51
5.4.	Podział odpowiedzialności pomiędzy uczestniczącymi państwami członkowskimi w przypadku korekt finansowych wprowadzonych przez instytucję zarządzającą lub Komisję.....	58
5.5.	Stosowanie euro	59
5.6.	Zaangażowanie partnerów	59
SEKCJA 6.	KOORDYNACJA	60
SEKCJA 7.	ZMNIEJSZANIE OBCIĄŻEŃ ADMINISTRACYJNYCH DLA BENEFICJENTÓW ..	62
SEKCJA 8.	ZASADY HORYZONTALNE	63
8.1.	Zrównoważony rozwój.....	63
8.2.	Równość szans i niedyskryminacja	64
8.3.	Równouprawnienie płci	64
SEKCJA 9.	ODRĘBNE ELEMENTY	64
9.1.	Duże projekty, które mają być wdrażane w okresie programowania	64
9.2.	Ramy wykonania dla programu EWT.....	65
9.3.	Właściwi partnerzy zaangażowani w przygotowanie programu EWT	65
9.4.	Stosowne warunki wdrażania Programu określające zarządzanie finansowe, a także programowanie, monitorowanie, ewaluację i kontrolę udziału państw trzecich w programach transnarodowych i międzyregionalnych poprzez wkład środków IPA II lub EIS	66

SEKCJA 1. STRATEGIA DOTYCZĄCA WKŁADU PROGRAMU EWT W REALIZACJĘ UNIJNEJ STRATEGII NA RZECZ INTELIGENTNEGO, ZRÓWNOWAŻONEGO WZROSTU GOSPODARCZEGO SPRZYJAJĄCEGO WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU ORAZ OSIĄGNIĘCIU SPÓJNOŚCI GOSPODARCZEJ, SPOŁECZNEJ I TERYTORIALNEJ

1.1. Strategia dotycząca wkładu programu EWT w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz osiągnięciu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej

1.1.1. Opis zawartej w programie EWT strategii dotyczącej wkładu w realizację unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz do osiągnięcia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

Obszar wsparcia Programu obejmuje po stronie polskiej następujące jednostki terytorialne: podregiony (NUTS III): krośnieński, przemyski, nowosądecki, oświęcimski i bielski, a także powiat pszczyński w województwie śląskim, powiat rzeszowski i miasto Rzeszów w województwie podkarpackim oraz powiat myślenicki w województwie małopolskim. Po stronie słowackiej obszar wsparcia obejmuje: Preszowski Kraj Samorządowy, Żyliński Kraj Samorządowy oraz powiat Spiska Nowa Wieś w Kraju Koszyckim.

W przypadku podregionu przemyskiego, powiatu myślenickiego w województwie małopolskim, powiatu rzeszowskiego i miasta Rzeszów, a także powiatu pszczyńskiego w województwie śląskim, mimo że nie przylegają one bezpośrednio do granicy, to jednak włączono je do Programu, ponieważ podmioty działające na tych obszarach prowadzą współpracę z partnerami słowackimi i uczestniczyły w programach polsko-słowackiej współpracy transgranicznej. Powiat Spiska Nowa Wieś położony w Kraju Koszyckim włączono do obszaru wsparcia Programu, ponieważ jest on aktywnym członkiem Euroregionu Tatry, posiadającym doświadczenie we współpracy z podmiotami po polskiej stronie granicy.

Obszar wsparcia po stronie polskiej obejmuje łącznie 22 798 km² (co stanowi 58,2% całego obszaru wsparcia), zaś liczba ludności wynosi 3 548 264 (62,8% całej populacji obszaru wsparcia). Natomiast po stronie słowackiej obszar objęty Programem zajmuje 16 369 km² (41,8% całego obszaru wsparcia), zaś liczba ludności wynosi 1 598 923 (37,2% całej populacji obszaru wsparcia). Gęstość zaludnienia na obszarze wsparcia jest mocno zróżnicowana. W części zachodniej po stronie polskiej (podregiony: bielski, oświęcimski i nowosądecki) gęstość zaludnienia jest wyższa od średniej gęstości zaludnienia w Polsce, zaś podregion krośnieński jest znacznie słabiej zaludniony w porównaniu do średniej krajowej. Po stronie słowackiej oba regiony objęte Programem są słabiej zaludnione w porównaniu do średniego poziomu dla całej Republiki Słowackiej. Trzeba zauważyć, że wskaźnik gęstości zaludnienia w Kraju Preszowskim jest podobny do wskaźnika w regionie podkarpackim: zewnętrzne, wschodnie części obszaru wsparcia są do siebie pod tym względem podobne, natomiast

środkowo-zachodnia część polsko-słowackiego pogranicza wykazuje względne zróżnicowanie wewnętrzne. Złożona struktura osadnictwa wpływa na czas i jakość połączeń między poszczególnymi obszarami w różnych sferach życia. Ma to także wpływ na sieć infrastruktury publicznej i tym samym na stosunki gospodarcze (np. wizyty, dostawę towarów lub usług). Ponadto struktura osadnictwa wpływa na dostęp społeczności lokalnych i podmiotów spoza obszaru wsparcia do usług konsumenckich, produkcyjnych, usług z zakresu kultury, edukacji oraz z innych dziedzin życia społeczno-gospodarczego.

Na obszarze wsparcia po stronie polskiej najbardziej zaludnionym miastem jest Rzeszów, a następnie Bielsko-Biała, Nowy Sącz, Przemyśl, Krosno. Sieć miejska jest dobrze i dość równomiernie rozwinięta, lecz zdominowana przez małe i średnie miejscowości. Obszar NUTS III bielski, położony w najdalej wysuniętej na zachód części obszaru wsparcia, jest obszarem specyficznym: jest znacząco odmienny pod względem gospodarczym i kulturowym oraz wykazuje wyraźne tendencje i więzi gospodarcze z Metropolią Górnośląską. Można tu także zauważyć powiązania i współpracę ze stroną czeską. W słowackiej części obszaru Programu sieć osadnicza oraz miasta o największym znaczeniu w północnej części kraju tworzą łańcuch osadniczy biegnący wzdłuż osi zachód-wschód, powiązany głównie z miejscowościami Żylina, Martin, Poprad i Preszów. Taki układ nie wynika ze sztucznego podziału administracyjnego, ale ukształtował się na skutek uwarunkowań naturalnych: przebiegu rzek i dolin górskich. Na obszarze Programu dominują łańcuchy górskie, które z jednej strony narzucają pewne ograniczenia w działalności osadniczej i utrudniają rozbudowę sieci komunikacyjnej, a z drugiej stanowią potencjał do rozwoju infrastruktury rekreacyjnej. Osadnictwo w sposób naturalny skupia się wzdłuż dolin, pojedyncze osady znajdują się w środkowej części gór, zaś wyższe tereny górskie z oczywistych względów pozostają niezamieszkałe.

Jeśli chodzi o gospodarkę, obszar Programu jest w dużej mierze zdominowany raczej przez usługi i przemysł niż przez inne branże, przy czym panuje tutaj duże zróżnicowanie wewnętrzne, zwłaszcza między zachodnią a wschodnią częścią tego obszaru. Gospodarka po stronie polskiej opiera się na przemyśle i usługach, choć udział tych sektorów w ogólnej strukturze jest niższy niż średni wskaźnik dla całej Polski (przy bardzo istotnym udziale rolnictwa). Struktura wewnętrzna przez lata nie ulegała żadnym zmianom, z wyjątkiem podregionu nowosądeckiego, gdzie nastąpił wzrost znaczenia przemysłu. Na Słowacji usługi i przemysł to najważniejsze kategorie gospodarcze, choć ich udział w gospodarce jest także niższy od średniej krajowej. Jednakże wydaje się, że gospodarka po stronie słowackiej ulega zmianom: wzrasta znaczenie usług (w odniesieniu do PKB) w porównaniu do rolnictwa (bardzo mały udział w gospodarce krajowej) i przemysłu. W kontekście usług duże znaczenie ma sektor turystyki. Fakt, że wskaźnik zatrudnienia – mierzony liczbą mieszkańców – na obszarze Programu jest niższy od średniego wskaźnika Polski oraz średniego wskaźnika Słowacji, wpływa na stan gospodarki na obszarze Programu. Według danych Eurostatu z 2011 r. średni wskaźnik zatrudnienia w Polsce wynosił 41,39%, zaś w podregionie bielskim wynosił on: 41,16%; w podregionie oświęcimskim: 34,36%; w podregionie nowosądeckim: 33,22%; w podregionie krośnieńskim: 40,25%. Na Słowacji ogólny wskaźnik zatrudnienia dla całego kraju wynosił 40,57%, ale w Kraju Żylińskim wynosił on 39,35%, a w Kraju Preszowskim – 30,28%. W związku z tym zarówno strukturę gospodarki (po obu stronach dominacja przemysłu i usług, niski poziom innowacyjności i przestarzałe

technologie), jak i wskaźnik zatrudnienia należy uznać za słabe strony obszaru objętego wsparciem w ramach Programu.

Na rozwój pogranicza polsko-słowackiego w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego w dużej mierze wpływa system transportowy, który niestety nie jest w tym regionie wystarczająco rozwinięty. Przez granicę polsko-słowacką prowadzą trzy drogowe połączenia sieci kompleksowej TEN-T. Są to: należące do sieci bazowej połączenie S69/D3 przechodzące przez Zwardoń (Transeuropejski Korytarz Transportowy Bałtyk-Adriatyk) oraz połączenia DK7/droga pierwszej kategorii nr 59 (E77) przechodząca przez Chyżne i DK19/droga pierwszej kategorii nr 73 przechodząca przez Barwinek (w perspektywie droga ekspresowa S19/R4 Rzeszów – Barwinek – Preszów będąca częścią szlaku drogowego Via Carpatia biegnącego z Litwy przez Polskę, Słowację, Węgry na południe Europy). Ruch przez Chyżne i Barwinek odbywa się bez ograniczeń tonażowych, natomiast połączenie przez Zwardoń do czasu realizacji przygranicznego odcinka D3 przez stronę słowacką (planowane zakończenie w roku 2016) ma ograniczenie ruchu do 7,5 tony.

Ponadto obszar Programu obsługiwany jest przez system dróg ekspresowych i autostrad częściowo wykraczających poza granice obszaru wsparcia (np. po stronie polskiej autostrady: A1 i A4). Z uwagi na słabo rozwiniętą sieć transportową podróżni korzystają także z odcinków dróg nie biegnących bezpośrednio przez granicę polsko-słowacką. Jest tak w przypadku polskiej drogi ekspresowej S1 łączącej Bielsko-Białą z granicą z Czechami w Cieszynie. Braki w infrastrukturze transportowej dotyczą głównie dróg szybkiego ruchu i magistralnych linii kolejowych łączących regiony przygraniczne po stronie polskiej oraz te rozciągające się na stronę słowacką. W konsekwencji czas przewozu towarów i osób ze słowackiej na polską stronę oraz po polskiej stronie obszaru wsparcia jest mocno wydłużony. W Republice Słowackiej sytuacja jest odmienna: jeden ze szlaków TEN-T – transeuropejski korytarz Ren-Dunaj (wariant północny) przebiega zarówno przez Kraj Żyliński, jak i Preszowski, łącząc miejscowości Koszyce, Żylina i Trenczyn z Bratysławą. Zapewnia on połączenia krajowe wzdłuż osi wschód-zachód. Ponadto ogólny brak spójności sieci transportowej na obszarze wsparcia jest skutkiem bardzo słabych połączeń drogowych i kolejowych na osi północ-południe łączącej Polskę i Słowację. Obecnie, oprócz drogowych połączeń sieci kompleksowej TEN-T, oba kraje korzystają z dość słabych drugorzędnych dróg krajowych, wojewódzkich i lokalnych. Często brakuje też odcinków łączących drogi lokalne po obu stronach granicy. Brakuje połączenia między drogami regionalnymi, które są istotne w transgranicznej komunikacji zewnętrznej (zapewniającej połączenie z ośrodkami regionalnymi itd.). Dodatkowym wyzwaniem jest niespójność lokalnych parametrów technicznych (tonażu) na drogach łączących polskie i słowackie części, a także niezadowalający stan nawierzchni (nośność, spękania, skoleinowanie etc.) połączeń drogowych, w tym polsko-słowackich przejść granicznych, co wpływa na wymianę towarów i rozwój gospodarczy regionów.

Jeśli chodzi o kolejowy transport publiczny, funkcjonują trzy połączenia transgraniczne. Są to: trasa międzynarodowa dalekobieżna CE63 – Czechowice-Dziedzice – granica polsko-słowacka – Skalité – Żylina – Leopoldov – Bratysława; połączenie przez granicę na odcinku Čadca – Zwardoń, gdzie po stronie słowackiej są to linie nr 114B Zwardoń – Čadca oraz nr 106D Čadca – Żylina, dalej linia nr 489 Skalite – Granica Państwa (Zwardoń), a po stronie polskiej linia nr 139 Katowice – Zwardoń (granica państwa) oraz

położone na linii nr 107 Nowy Zagórz – Łupków kolejowe przejście graniczne RP – SR Łupków – Medzilaborce z możliwością realizacji przewozów pasażerskich i towarowych.

Pogranicze nie oferuje żadnych zaawansowanych, dobrze rozwiniętych usług komunikacji autobusowej, z wyjątkiem prywatnych autokarów i autobusów obsługiwanych przez agencje przewozowe, kursujące sezonowo. Oferują one swoje usługi na szlakach Koszyce – Rzeszów i Zakopane – Poprad oraz Liptowski Mikulasz. Dodatkowo należy wspomnieć, że przewóz towarów między polską a słowacką stroną granicy opiera się przede wszystkim na transporcie kołowym. Brak transgranicznej integracji transportu publicznego ma negatywny wpływ na czas dojazdu do aglomeracji oraz warunki podróży na obszarze pogranicza.

Jednym z kluczowych wyzwań Programu jest zatem poprawa infrastruktury transportowej na obszarze pogranicza. Połączenia transgraniczne oraz te prowadzące dalej w głąb sieci TEN-T mają znaczenie szczególne, choć rozwój szlaków drogowych i kolejowych ograniczony jest obecnością cennych chronionych obszarów przyrody, które zajmują sporą część pogranicza polsko-słowackiego i są objęte ochroną prawną. Rozdzźwięk pomiędzy zamiarem rozwijania sieci transportowej a ochroną środowiska naturalnego powoduje znaczący wzrost kosztów inwestycyjnych.

Mocną stroną sektora transportu, zarówno po stronie polskiej, jak i słowackiej, jest obecność portów lotniczych w miejscowościach Poprad, Żylina i Rzeszów, ułatwiających dostęp do regionów objętych Programem osobom spoza obszaru pogranicza. Należy dodać, że w okolicy istnieją jeszcze trzy inne porty lotnicze o znaczeniu międzynarodowym: MPL Katowice w Pyrzowicach, Kraków-Balice po polskiej oraz port w Koszycach po słowackiej stronie granicy. Mimo to system transportu lotniczego można uznać wyłącznie za element uzupełniający sieć komunikacyjną obszaru pogranicza.

Wśród porównywalnych mocnych stron stanowiących największe komparatywne przewagi tego obszaru wymienić można jego zasoby dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Pod względem walorów krajobrazu Polski obszar objęty Programem należy do najcenniejszych w skali kraju. Obszar ten charakteryzuje bogate dziedzictwo przyrodnicze: wysoki stopień różnorodności biologicznej i silne zróżnicowanie krajobrazu. Parki narodowe i parki krajobrazowe po obu stronach zajmują łącznie powierzchnię 10 185 km² (w sumie 26,3% obszaru pogranicza Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Słowackiej objętego Programem), a obszary NATURA 2000 stanowią obszar o powierzchni 21 586 km² (prawie 56% tego terytorium). Na obszarze wsparcia znajdują się trzy rezerwaty biosfery UNESCO („Tatrzański Rezerwat Biosfery”, „Babia Góra” oraz „Karpaty Wschodnie”). Analiza poszczególnych form ochrony środowiska naturalnego po polskiej i słowackiej stronie granicy (w tym ochrony obszarów NATURA 2000, Parków Narodowych, Parków Krajobrazowych oraz rezerwatów) pokazuje, że niemal całe pogranicze obu krajów korzysta z pewnych form ochrony środowiska naturalnego. W ekosystemach obecnych na pograniczu polsko-słowackim można zaobserwować cechy wspólne i podobieństwa. Biorąc pod uwagę biotopy i ekosystemy granica między państwami jest granicą sztuczną, co stanowi wyzwanie związane z koniecznością koordynacji i transgranicznej współpracy w zakresie monitorowania i podejmowania działań proekologicznych, zwłaszcza na obszarach chronionych. Tylko wspólna i jednoczesna realizacja projektów po obu stronach granicy umożliwi skuteczną ochronę cennych krajobrazów.

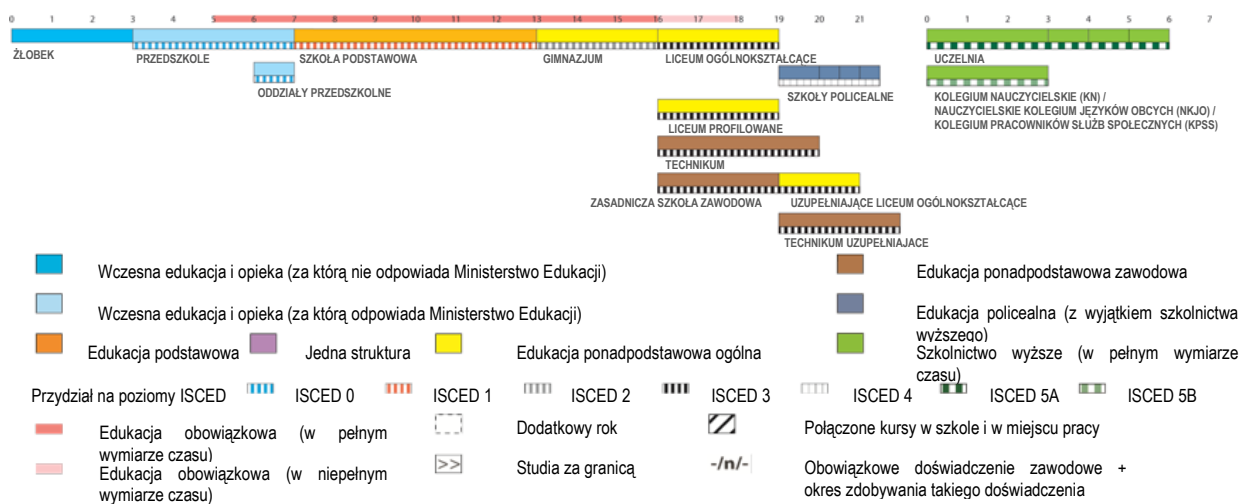
Dziedzictwo kulturowe na obszarze Programu posiada bardzo wysokie walory i stanowi wielki potencjał do zrównoważonego wykorzystania w osadnictwie, gospodarce oraz rozwoju usług publicznych. Jednakże zasoby te nie są wykorzystywane w sposób innowacyjny. Najczęściej wykorzystuje się je do świadczenia prostych usług turystycznych (usługi hotelowe, gastronomiczne lub sprzedaż pamiątek). Można wymienić stosunkowo niewiele złożonych i zaawansowanych usług w obszarze rekreacji: tradycyjne ośrodki rzemiosła, edukacja kulturalna, tworzenie wirtualnych muzeów z wykorzystaniem technologii cyfrowej. Chronione zasoby są bardzo różnorodne: od dobrze zachowanych kompleksów wiejskich i małych miasteczek, przez zamki i konstrukcje obronne, aż po wynalazki techniczne oraz unikatowe przykłady katolickiej, unickiej i prawosławnej architektury sakralnej, zachowanej w bardzo dobrym stanie. Dziedzictwo to stanowi ważny dowód obecności Polaków i Słowaków na tym terenie, ale także np. Rusinów, Żydów, Niemców, Wołochów, Ormian, Węgrów, Romów itd. Istnieje prawie 11 500 obiektów dziedzictwa kulturowego (zarówno pojedynczych, jak i całych kompleksów) objętych różnymi formami ochrony administracyjnej. Szczególną wartość tego dziedzictwa kulturowego dodatkowo potwierdza fakt, że aż osiem spośród dziewięciu obiektów wpisanych na listę światowego dziedzictwa UNESCO na Słowacji oraz piętnaście spośród dwudziestu sześciu takich obiektów w Polsce znajduje się na obszarze Programu. Ochrona dziedzictwa oraz skuteczne i zrównoważone wykorzystanie obiektów stanowią jedno z głównych wyzwań pogranicza. Stąd tendencja do łączenia pojedynczych obiektów w szlaki kulturowe i zintegrowane transgraniczne pakiety turystyczne. Wartością dodaną projektów realizowanych wspólnie na pograniczu polsko-słowackim jest przedstawianie dziedzictwa kulturowego społeczeństwu, jego ciągłości czasowej i przestrzennej oraz podobieństwo procesów cywilizacyjnych w regionie pogranicza, zwłaszcza tych zachodzących w latach 1772–1914, w okresie panowania Cesarstwa Austriackiego, a potem Monarchii Austro-Węgierskiej. Wspieranie odpowiednich usług na rzecz ochrony, zachowania oraz utrzymania jakości zasobów naturalnych, a także rozwój turystyki i rekreacji są kluczowe dla ich rozwoju.

Sytuacja demograficzna działa zarówno na korzyść, jak i niekorzyść obszaru Programu. Negatywnym aspektem jest migracja osób poszukujących pracy i lepszych możliwości edukacji (w tym edukacji powyżej poziomu podstawowego). Brak szans na dobrą edukację i zatrudnienie zmusza młodych ludzi do wyjazdu z terenu pogranicza. Z drugiej strony pogranicze polsko-słowackie wyróżnia potencjał demograficzny, którego odzwierciedleniem jest stosunkowo młody wiek społeczności lokalnej. Potencjał ten stanowi duże wyzwanie dla Programu, zwłaszcza w zakresie edukacji na poziomie kształcenia ponadobowiązkowego oraz zwiększania możliwości uczenia się przez całe życie.

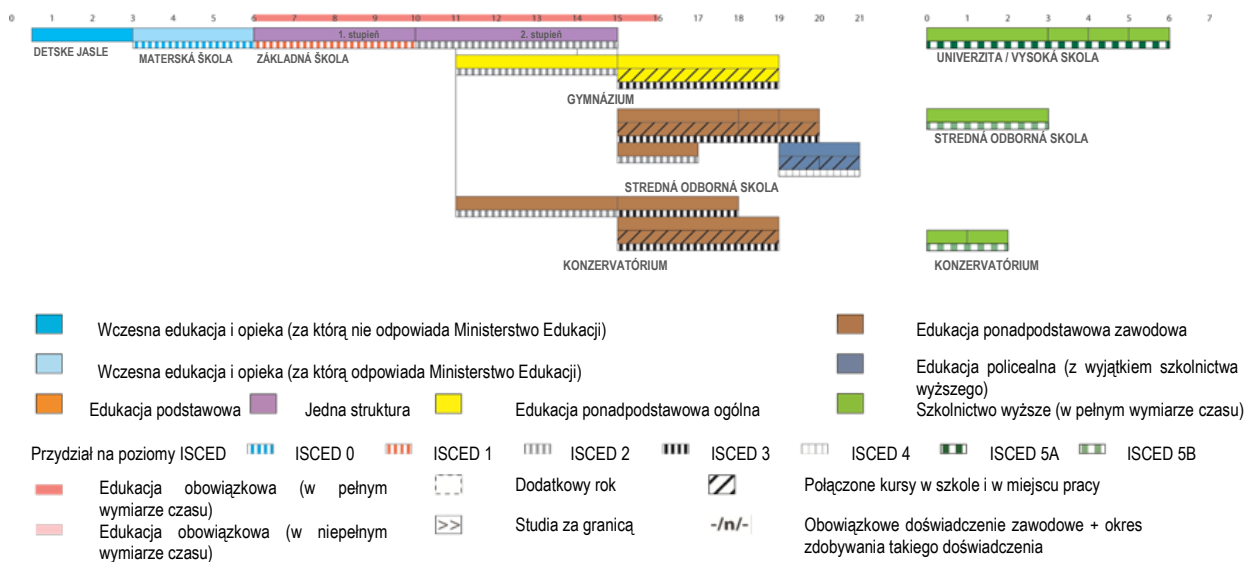
W 2011 r. na obszarze wsparcia 212 531 uczniów i studentów uczyło się w 1117 szkołach ponadpodstawowych. Liczba różnych profili kształcenia w tych szkołach wzrasta, co dowodzi, że system edukacji zaczął dostosowywać się do wymogów rynku pracy. Ponadto odpowiednie programy nauczania, nowe przedmioty i kierunki bezpośrednio związane np. z kwestiami regionalnymi mogą wzmocnić poczucie przynależności regionalnej wśród młodzieży na obszarze pogranicza. Warto też wskazać, że jak dotąd nie nawiązano między szkołami słowackimi i polskimi żadnej istotnej współpracy transgranicznej w dziedzinie edukacji zawodowej.

System edukacji obu krajów jest dość skomplikowany pod względem liczby, typów i rodzajów szkół na poziomie podstawowym oraz ponadpodstawowym; sytuacja wygląda inaczej w przypadku szkolnictwa wyższego (wykresy 1 i 2). Największym wyzwaniem dla potencjalnych partnerów wspólnych przedsięwzięć jest realizacja projektów z dziedziny edukacji przez szkoły i placówki edukacyjne podobne do siebie pod względem profilu, statusu oraz wieku uczniów i studentów. Podobnie znaczna ilość różnych typów szkół zapewnia elastyczność w wyborze tematów będących przedmiotem działań transgranicznych na rzecz rozwoju i realizacji wspólnych programów edukacyjnych.

Wykres 1: Struktura systemu edukacji w Polsce

Wykres 2: Struktura systemu edukacji na Słowacji

Źródło: EURYDICE 2013, Struktury europejskich systemów edukacyjnych: diagramy

Strategia Programu będzie skupiała się na sektorach kluczowych, mających znaczenie dla rozwoju obszaru wsparcia. Chodzi o: dziedzictwo naturalne i kulturowe, sieć transportową (ze szczególnym naciskiem na transport drogowy), a także system edukacji, który jest czynnikiem mogącym zapobiec procesowi odpływu ludności mającemu wpływ na cały obszar Programu.

Przy ustalaniu strategii Programu 2014-2020 zostały wzięte pod uwagę doświadczenia z poprzedniej perspektywy finansowej 2007-2013. Podobnie jak wcześniejsze programy współpracy transgranicznej, Program Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007-2013 cieszył się dużym zainteresowaniem ze strony wnioskodawców oraz obfitował w ciekawe pomysły współpracy na pograniczu, które przerodziły się niejednokrotnie w trwałe partnerstwa oraz pomysły dalszej współpracy. Jednocześnie jego realizacja dostarczyła instytucjom odpowiedzialnym za jego wdrażanie wiele cennych spostrzeżeń i wniosków, które były brane pod uwagę w trakcie tworzenia Programu na kolejną perspektywę finansową 2014-2020. Wnioski te dotyczyły zarówno samego systemu wdrażania Programu, jak i służyły również za analizę potencjału pogranicza.

Doświadczenia związane z systemem wskazują, że przy bardzo dużym zainteresowaniu Programem wyrażonym m.in. poprzez znaczną liczbę wniosków aplikacyjnych, należy zoptymalizować i przyspieszyć system oceny i wyboru projektów, dbając jednocześnie o zachowanie wysokich standardów oceny jakościowej wniosków. Również system rozliczania oraz refundacji wydatków poniesionych przez partnerów projektów wymaga optymalizacji. Jest to szczególnie konieczne aby zachęcić do udziału w Programie organizacje pozarządowe non-profit, dla których otrzymanie szybkiego zwrotu poniesionych wydatków jest często warunkiem podstawowym do podejmowania decyzji o przystąpieniu do realizacji danego projektu. Jednocześnie podkreślenia wymaga potencjał jaki tego typu podmioty wnoszą do Programu poprzez realizację wspólnych projektów partnerskich.

Wprowadzona w obecnym okresie programowania dla programów EWT zasada partnera wiodącego wymagała od wnioskodawców przygotowania i realizacji wspólnych projektów w formie nieznannej dotychczas beneficjentom, jednak przyczyniała się do osiągnięcia lepszych, bardziej transgranicznych efektów w projektach. Jednakże ocena efektu transgranicznego na poziomie projektów pokazała, że nie zawsze efekt transgraniczny był tak wysoki, jak pierwotnie zakładano (np. dotyczył tylko wąskiej grupy docelowej). W związku z powyższym w okresie 2014-2020 badanie efektu transgranicznego powinno zostać poszerzone na etapie wnioskowania jak i wdrażania projektów. Doświadczenia z wdrażania Programu 2007-2013 wskazują na potrzebę dalszej pracy i wsparcia beneficjentów w zakresie wytyczania wspólnych celów jak i właściwego określania wspólnych wskaźników produktu i rezultatu. Dlatego istotne jest wspieranie wnioskodawców w zakresie przygotowania wspólnych projektów ze szczególnym uwzględnieniem logiki interwencji, określenia i stworzenia przemyślanej metodologii pomiaru wskaźników wraz ze wskazaniem odpowiedniego źródła pomiaru.

Analiza projektów dofinansowanych w ramach Programu 2007-2013 wskazała, że mimo, że Program oferował szeroki zakres tematyczny działań (42 kody tematyczne), realizowane projekty i mikroprojekty dotyczyły zaledwie części z nich (18 kodów

tematycznych). Taka koncentracja tematyczna stanowiła również wskazówkę dla prac nad Programem na lata 2014-2020. W perspektywie finansowej 2007-2013 największym zainteresowaniem cieszyły się działania związane ze współpracą w zakresie turystyki oraz ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego (łącznie 209 złożonych wniosków znacznie przekraczających swą wartością dostępną alokację). Większość z tych projektów została wysoko oceniona przez ekspertów i jedynie ze względu na wyczerpanie alokacji nie otrzymały one dofinansowania. Również największej realizowanych projektów należało do kodów interwencji obejmujących działania z zakresu dziedzictwa kulturowego i turystyki. Wskazuje to m.in. na istniejący potencjał pogranicza, znaczną ilość wspólnych pomysłów do wykorzystania tego potencjału choćby poprzez chęć podejmowania wspólnych działań w tych obszarach. O niestąbnącym potencjale pogranicza w powyższych obszarach tematycznych świadczyć mogą wyniki przeprowadzonych badań i analiz wykonanych w celu przygotowania programów współpracy transgranicznej na przyszły okres programowania.

Wspomniane analizy, przeznaczenie środków w obecnym Programie jak i zainteresowanie samych beneficjentów wskazują również na inny obszar problemowy, którego rozwiązanie ma bezpośrednie przełożenie na promocję oraz wykorzystanie opisanego powyżej przyrodniczo-kulturowego potencjału pogranicza. Są to inwestycje w przygraniczną infrastrukturę transportową. Dostępne na ten cel środki Programu 2007-2013 (blisko 42 miliony EUR z EFRR) pozwoliły na rozwiązanie części zidentyfikowanych problemów, natomiast jak wiele jest ich jeszcze do rozwiązania pokazują przeprowadzone analizy na potrzeby przygotowania Programu 2014-2020.

Niestąbnące zainteresowanie w okresie programowania 2007-2013 Funduszem Mikroprojektów (FMP) wskazuje na istotną rolę jaką w dalszym ciągu mikroprojekty odgrywają we wspieraniu współpracy na polsko-słowackim pograniczu. Głównym obszarem zainteresowania mikroprojektów w okresie 2007-2013 był obszar turystyki, ochrony dziedzictwa kulturowego, jak i promocji partnerstwa. Niejednokrotnie mikroprojekty stanowiły uzupełnienie projektów realizowanych w ramach pozostałych osi priorytetowych programu 2007-2013. W związku z powyższym rekomendowana jest kontynuacja wdrażania mikroprojektów w Programie 2014-2020. Niemniej jednak, z uwagi na m.in. duże zainteresowanie tą formą współpracy, zasadę koncentracji tematycznej programów 2014-2020 oraz chęć podniesienia jakości mikroprojektów należałoby wprowadzić pewne zmiany w realizacji FMP jak i samych mikroprojektów. Po pierwsze mikroprojekty powinny przyczyniać się do realizacji określonych w Programie wskaźników. Po drugie, FMP powinien być wdrażany w ramach utworzonych osi priorytetowych (bez wydzielania oddzielnej osi priorytetowej, tak jak w perspektywie finansowej 2007-2013) ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w osi poświęconej ochronie i rozwojowi dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego na terenie pogranicza. Po trzecie rekomenduje się wprowadzenie zasady partnera wiodącego dla ustalonej części mikroprojektów w celu dalszej pracy nad wzmocnieniem efektu transgranicznego.

1.1.2. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i odpowiadających im priorytetów inwestycyjnych, z uwzględnieniem wspólnych ram strategicznych, w oparciu o analizę potrzeb w całym obszarze objętym programem, oraz wyboru strategii mającej na celu zaspokojenie tych potrzeb, której zadaniem, w stosownych przypadkach, jest zajęcie się brakującymi ogniwami w infrastrukturze transgranicznej, z uwzględnieniem wyników ewaluacji ex ante.

Głównym celem Programu jest realizacja trzech istotnych wyzwań oraz zniwelowanie braków, jakie charakteryzują obszar wsparcia.

Pierwsze wyzwanie wiąże się z ochroną, wzmocnieniem i rozwojem głównego potencjału obszaru, tj. dziedzictwa naturalnego i kulturowego, stanowiącego bogate źródło komparatywnych – choć nie konkurencyjnych wobec siebie – zasobów. W tym znaczeniu fizyczna ilość takich zasobów jest większa w porównaniu z innymi obszarami obu krajów, lecz zasoby te nie są wykorzystywane ani w sposób efektywny, ani zrównoważony. Obecny sposób gospodarowania tymi zasobami nie jest w żadnym stopniu innowacyjny. Realizacja Programu powinna doprowadzić do rozwoju nowych, inteligentnych form promocji zarówno środowiska naturalnego, jak i dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym zapewnieniu zrównoważonego i skutecznego sposobu ich wykorzystania, zwłaszcza w sektorze usług czasu wolnego oraz w przemyśle kreatywnym.

Drugie wyzwanie polega na usprawnieniu infrastruktury transportowej. Transgraniczne połączenia drogowe, zwłaszcza lokalne i regionalne, stanowią jedną z najłagodniejszych stron obszaru pogranicza. Program powinien więc wspierać realizację projektów, które w skali lokalnej i subregionalnej umożliwiłyby stworzenie zintegrowanej sieci komunikacyjnej łączącej obie strony, ułatwiającej dostęp do korytarzy TEN-T i wykorzystującej rozwiązania przyjazne środowisku.

Trzecie wyzwanie dotyczy rozwoju edukacji, głównie na poziomie kształcenia ponadobowiązkowego, a także zwiększania możliwości uczenia się przez całe życie w celu wykorzystania zasobów obszaru – poprzez jej integrację oraz dostosowanie do rynku pracy. Różnice między systemami edukacji obu krajów oraz stosunkowo niski poziom kształcenia w porównaniu do poziomu kluczowych centrów szkolnictwa stanowią jedną ze słabych stron pogranicza. To właśnie dlatego wsparcie udzielone w ramach Programu powinno przyczynić się do poprawy jakości, rozszerzenia oferty edukacyjnej oraz zwiększenia liczby osób uczestniczących, np. w projektach na rzecz uczenia się przez całe życie, umożliwiających im zmianę kwalifikacji zawodowych lub naukę zawodu, który byłby użyteczny na transgranicznym rynku pracy.

Propozycje celów i zakresu Programu wynikają z trzech zasadniczych przesłanek.

Pierwsza z nich to treść dokumentów strategii „Europa 2020” oraz jej inicjatyw przewodnich. Dokumenty te wyznaczają ogólne kierunki rozwoju UE w perspektywie do roku 2020 i rekomendują skupienie się na kilku istotnych kierunkach działań, wyrażonych w siedmiu inicjatywach przewodnich.

Druga przesłanka wynika w pewnym stopniu z pierwszej i dotyczy treści rozporządzeń² w sprawie realizacji programów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejskiej Współpracy Terytorialnej. Wskazują one m.in. na konieczność dostosowania zakresu tematycznego Programu do zasad koncentracji tematycznej. W praktyce oznacza to, że Program dla pogranicza polsko-słowackiego powinien skupiać się na maksymalnie czterech kluczowych zagadnieniach.

Trzecią przesłanką do konstruowania celów i zakresu tematycznego Programu jest analiza SWOT obszaru pogranicza, komentarze i opinie ekspertów, wyniki i wnioski licznych opracowań, a także treść dokumentów strategicznych i planistycznych.

Biorąc pod uwagę, że kluczowe wyzwania terenu pogranicza dotyczą trzech obszarów tematycznych, tj. ochrony i promocji dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, transportu oraz edukacji, proponuje się trzy osie tematyczne Programu. Są one zbieżne z trzema celami tematycznymi oraz z wybranymi priorytetami inwestycyjnymi. Cele te — wraz z priorytetami inwestycyjnymi — odpowiadają kluczowym obszarom potencjału oraz deficytom rozwoju pogranicza polsko-słowackiego. Wpisują się one także w tendencje rozwoju określone we wspomnianych dokumentach strategicznych.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna”; Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylecia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006; Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006

WSKAŹNIKI SPOŁECZNO-GOSPODARCZE

Tab. A: Ogólna charakterystyka obszaru Programu — kapitał gospodarczy

Wskaźnik	Powierzchnia (km ²)	Liczba ludności (w tys.)		PKB na 1 mieszkańca (EUR)	PKB na 1 mieszkańca (średnia krajowa=100)	Liczba mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw na 1000 mieszkańców		Osoby zatrudnione/ udział w ogólnym zatrudnieniu przypadający na sektor rolnictwa (%)		Osoby zatrudnione/ udział w ogólnym zatrudnieniu przypadający na sektor przemysłu (%)		Osoby zatrudnione/ udział w ogólnym zatrudnieniu przypadający na sektor usług (%)	
		2008	2011			2010	2010	2007	2012	2007	2011	2007	2011
Rok	2011	2008	2011	2010	2010	2007	2012	2007	2011	2007	2011	2007	2011
PL — obszar wsparcia	22 798	3 473	3 548	8 132	0,87	77,2	84,8	12,8	19,1	38,3	34,4	48,9	46,5
SK — obszar wsparcia	16 369	1 545	1 599	8 800	0,73	11,7	16,5	3,7	3,1	35,2	34,5	61,1	62,4

Tab. B: Ogólna charakterystyka obszaru Programu — kapitał naturalny i społeczny oraz infrastruktura

Wskaźnik	Obszar NATURA 2000 (%)	Obszar objęty ochroną dziedzictwa przyrodniczego (Parki Narodowe, Parki Krajobrazowe, obszary chronione itd.) (%)	Liczba obiektów wpisanych na listę UNESCO, znajdujących się na obszarze Programu/ obiektów w kraju	Długość dróg (km)		Gęstość dróg (km dróg/km ²)		Liczba szkół średnich		Liczba uczniów szkół średnich	
				2008	2012	2008	2012	2008	2011	2008	2011
Rok	2012	2012	2012	2008	2012	2008	2012	2008	2011	2008	2011
PL — obszar wsparcia	58,2	54,8	15/26	49 564	55 071	1,05	1,17	891	903	139 152	123 848
SK — obszar wsparcia	53,1	31,1	8/9	5 156	5 201	0,314	0,317	216	214	99 443	88 683

Tabela 1: Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
<p>Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami</p>	<p>Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego (6c)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Zasoby naturalne i kulturowe terenu pogranicza należą do jego nielicznych mocnych stron i zasobów komparatywnych w porównaniu do innych obszarów obu krajów. Głównym wyzwaniem pozostaje jednak skuteczne zapewnienie wspólnej ochrony i wykorzystania tych zasobów celem podniesienia poziomu atrakcyjności pogranicza w kontekście gospodarki i osadnictwa. 2) Wybór tego priorytetu umożliwi realizację projektów przyczyniających się np. do powstania nowych form promocji dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego oraz skutecznego i zrównoważonego ich wykorzystania, głównie w sektorze usług czasu wolnego i przemysłów kreatywnych. 3) Realizacja projektów powinna doprowadzić do wzrostu znaczenia nowoczesnych usług czasu wolnego i przemysłów kreatywnych dla gospodarki terenu pogranicza. Proste usługi turystyczne będą wspierane przez nowe, innowacyjne produkty i usługi transgraniczne. 4) Realizacja celów określonych w dokumentach UE, krajowych, regionalnych oraz innych dokumentach strategicznych.
<p>Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej</p>	<p>Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi (7b)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Transport jest jedną z najsłabszych stron pogranicza. Jego braki to przede wszystkim niewystarczająca infrastruktura połączeń komunikacyjnych na poziomie lokalnym, subregionalnym i regionalnym po obu stronach granicy. 2) Wyzwaniem pozostaje tworzenie i modernizacja lokalnej infrastruktury transportowej - dróg łączących obszary zabudowane po obu stronach granicy. 3) Wybór tego priorytetu umożliwi realizację projektów, które przyczynią się do poprawy stanu infrastruktury, pobudzą rozwój transgranicznych połączeń między drogami lokalnymi, subregionalnymi i regionalnymi po obu stronach granicy i ułatwią dostęp do sieci TEN-T na rzecz połączenia ze sobą ośrodków wzrostu oraz terenów peryferyjnych. 4) Realizacja projektów będzie korzystna ze względu na skrócenie czasu podróży między obszarami po obu stronach granicy, co pobudzi dwustronne stosunki społeczne i gospodarcze. 5) Realizacja celów określonych w dokumentach UE, krajowych, regionalnych oraz w innych dokumentach strategicznych.

Wybrany cel tematyczny	Wybrany priorytet inwestycyjny	Uzasadnienie wyboru
	<p>Rozwój i usprawnianie przyjaznych środowisku (w tym o obniżonej emisji hałasu) i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej (7c)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Analiza społeczno-gospodarcza wykazała, że poziom usług przewozowych w transporcie publicznym oferowanych na granicy słowacko-polskiej jest bardzo niski. Do głównych problemów należy mała liczba połączeń autobusowych i kolejowych między obydwoma krajami, zwłaszcza na poziomie lokalnym; poza tym brakuje infrastruktury umożliwiającej mieszkańcom i turystom obszaru wsparcia wygodne podróżowanie różnymi środkami transportu publicznego. 2) Wybór tego priorytetu umożliwi realizację projektów, które pobudzą rozwój transportu publicznego na obszarze pogranicza i przyczynią się do powstania sprawnych połączeń transgranicznych w odniesieniu do poszczególnych form transportu: transportu lotniczego, kolejowego i kołowego. 3) Realizacja celów określonych w dokumentach UE, krajowych, regionalnych oraz innych dokumentach strategicznych.
<p>Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie</p>	<p>Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia (10)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Jedną z kwestii problematycznych jest migracja młodych ludzi do ośrodków miejskich, znajdujących się poza obszarem wsparcia. 2) Jednym z problemów występujących na obszarze wsparcia jest stosunkowo uboga oferta szkolenia zawodowego i w zakresie kształcenia ustawicznego, zarówno pod względem jakościowym, jak i ilościowym. 3) Wybór tego priorytetu umożliwi realizację projektów, które przyczynią się do transgranicznej integracji kształcenia zawodowego poprzez wymianę dobrych praktyk w zakresie zarządzania placówkami edukacyjnymi oraz metod współpracy z pracodawcami, współpracy instytucji działających na rynku pracy. 4) Realizacja projektów umożliwi wzrost potencjału szkół zawodowych oraz placówek kształcenia ustawicznego, pobudzi synergię działań realizowanych zarówno przez szkoły słowackie, jak i polskie, poprawi jakość edukacji i poszerzy ofertę kształcenia. 5) Realizacja celów określonych w dokumentach UE, krajowych, regionalnych oraz innych dokumentach strategicznych.

1.2. Uzasadnienie alokacji finansowej

Założenia uzasadniające realizację unijnej polityki na lata 2014-2020 potwierdzają konieczność zapewnienia efektywności i skuteczności w osiąganiu rezultatów oraz przeznaczaniu zasobów na określone cele tematyczne. Zgodnie z zasadą ukierunkowania na rezultaty, priorytety i działania w ramach Programu zaprojektowane są tak, by zapewnić alokację największej części środków na obszary, które najskuteczniej realizują cele i zaplanowane rezultaty przewidziane w Programie.

W przypadku programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej maksymalny poziom finansowania ze środków Unii Europejskiej przypadający na jedną oś wynosi do 85% sumy środków przeznaczonych na daną oś priorytetową. Zasada ta została zachowana w Programie. Uzgodniono maksymalny poziom współfinansowania ze środków UE dla każdej osi. Spełniono także wymóg skoncentrowania minimum 80% środków na maksymalnie czterech celach tematycznych — 94% wszystkich środków UE w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska - Republika Słowacka 2014-2020 przeznaczono na trzy cele tematyczne.

Uzasadnienie podziału alokacji między osiami priorytetowymi Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska - Republika Słowacka 2014-2020 opiera się na wynikach analiz SWOT i TOWS przeprowadzonych dla obszaru pogranicza, komentarzach oraz opiniach ekspertów, z których jasno wynika, że największy potencjał regionu – dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe jest nadal niewystarczająco wykorzystywany. Czynnikiem ograniczającym wykorzystanie zasobów środowiskowych oraz kulturowych jest słabo rozwinięta infrastruktura komunikacyjna, utrudniająca dostęp do wspomnianych zasobów. Niewystarczający poziom edukacji i znaczne rozbieżności między wymogami rynku pracy a programem szkolnictwa to kolejne problemy tego regionu.

Wybór celów tematycznych omówiono w trakcie posiedzeń grupy roboczej, na podstawie wcześniejszych doświadczeń w realizacji programów. Analizę poszczególnych celów tematycznych przeprowadzono z uwzględnieniem między innymi:

- celów i wymogów strategii „Europa 2020”, która wyznacza horyzontalne obszary wsparcia w perspektywie od roku 2014 do roku 2020,
- zasadności działania z punktu widzenia dokumentów UE,
- zgodności z dokumentami krajowymi.

Ponadto poziom alokacji opierał się na informacjach o niektórych propozycjach projektów planowanych do realizacji w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska - Republika Słowacka 2014-2020.

Suma środków przeznaczonych na realizację Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska - Republika Słowacka 2014-2020 będzie wynosiła 154,99 miliony EUR. Najwięcej środków przeznaczono na działania wspierające ochronę środowiska naturalnego oraz dziedzictwa kulturowego obszaru Programu, a także rozwój istniejących zasobów kulturowych i przyrodniczych (50%). Pozostałe środki przeznaczono na oś 2., związaną z działaniami na rzecz rozwoju transportu i zapewniającą łatwiejszy dostęp do sieci TEN-T oraz połączeń multimodalnych (36%), oś 3. „Inwestowanie w kształcenie, umiejętności i uczenie się przez całe życie” (8%) oraz na pomoc techniczną (6%).

Aby zagwarantować skuteczność działań i uniknąć rozproszenia środków, środki w ramach celu tematycznego *Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami* skoncentrowano na działaniach tylko jednego priorytetu inwestycyjnego: *Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego*. Doświadczenia z lat 2007-2013 jasno wskazują, że istnieje niezwykle wysokie zapotrzebowanie na realizację projektów w tym obszarze tematycznym. Dodatkowo pogranicze polsko-słowackie obfituje w obiekty stanowiące zarówno przyrodnicze, jak i kulturowe bogactwo regionu i wykazuje potencjał do rozwijania nowych, innowacyjnych i skutecznych form wykorzystania tego dziedzictwa. Przeznaczenie 50% wszystkich środków Programu na ochronę, promocję i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego w obszarze wsparcia umożliwi realizację działań na rzecz podniesienia atrakcyjności obszaru oraz realizację działań uzupełniających na rzecz ochrony tych zasobów.

Znaczne środki, stanowiące 36% środków Programu, przeznaczono na rozwój systemu transportu poprzez działania mające na celu poprawę dostępności transgranicznej, a co za tym idzie – przyspieszenie wzrostu gospodarczego i zwiększenie aktywności na terenach przygranicznych. Należy podkreślić, że w obszarze infrastruktury transportowej tego regionu nadal występują spore luki i zaniedbania. Realizacja Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska - Republika Słowacka 2007-2013 przyniosła pozytywne rezultaty w zwiększaniu dostępności regionu przygranicznego i pokazała, że dzięki realizacji projektów na rzecz „małej” infrastruktury takich jak „Orawska Droga” w Małopolsce oraz „Rozwój infrastruktury drogowej pomiędzy powiatem krośnieńskim, jasielskim i bardejowskim” można zaobserwować pozytywny wpływ na sytuację gospodarczą terenu pogranicza. Ponieważ rozwój infrastruktury transportowej oraz dostępność przestrzenna należą do najważniejszych czynników rozwoju większości sektorów gospodarki, w tym turystyki, istotna jest kontynuacja działań w tym zakresie. Realizacja projektów powinna także ułatwiać dostęp do atrakcji polskiego i słowackiego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.

Tabela 2: Przegląd strategii inwestycyjnej programu EWT

Oś priorytetowa	Wsparcie z EFRR (w EUR)	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe odpowiadające priorytetom inwestycyjnym	Wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu
1. Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza	77 500 000	Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami	Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego (6c)	Zwiększenie poziomu zrównoważonego wykorzystania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego przez odwiedzających i mieszkańców	Docenienie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego pogranicza przez lokalną ludność
					Docenienie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego pogranicza przez turystów spoza obszaru
2. Zrównoważony transport transgraniczny	55 800 000	Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej	Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi (7b)	Zwiększanie mobilności transgranicznej poprzez usprawnienie połączeń transgranicznych	Intensywność ruchu transgranicznego

Oś priorytetowa	Wsparcie z EFRR (w EUR)	Cel tematyczny	Priorytety inwestycyjne	Cele szczegółowe odpowiadające priorytetom inwestycyjnym	Wskaźniki rezultatu odpowiadające celowi szczegółowemu
			Rozwój i usprawnianie przyjaznych środowisku (w tym o obniżonej emisji hałasu) i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej (7c)	Zwiększenie dostępności transgranicznej obszaru pogranicza poprzez rozwój transportu multimodalnego	Jakość połączeń transgranicznych realizowanych w systemie transportu multimodalnego na obszarze pogranicza
3. Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie	12 400 000	Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie	Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia (10)	Poprawa jakości transgranicznej edukacji specjalistycznej i zawodowej	Jakość usług z zakresu edukacji na całym pograniczu mierzona jako wskaźnik zadowolenia osób korzystających z takich usług

SEKCJA 2. OSIE PRIORYTETOWE

2.A. Opis osi priorytetowych innych niż pomoc techniczna

2.A.1. Oś priorytetowa

Oś priorytetowa 1. Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza

Oś priorytetowa 2. Zrównoważony transport transgraniczny

Oś priorytetowa 3. Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie

2.A.2. Uzasadnienie utworzenia osi priorytetowej obejmującej więcej niż jeden cel tematyczny

Nie dotyczy

2.A.3. Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii (dla każdej osi)

Fundusz	EFRR
Podstawa kalkulacji (Wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Wydatki kwalifikowalne ogółem (podstawa: art. 120 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

2.A.4. Priorytet inwestycyjny

– Oś priorytetowa 1. Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza

Priorytet inwestycyjny: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego (6c).

– Oś priorytetowa 2. Zrównoważony transport transgraniczny

Priorytet inwestycyjny 1.: Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi (7b).

Priorytet inwestycyjny 2.: Rozwój i usprawnianie przyjaznych środowisku (w tym o obniżonej emisji hałasu) i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej (7c).

– Oś priorytetowa 3.: Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie

Priorytet inwestycyjny: Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia (10).

2.A.5. Cele szczegółowe priorytetu inwestycyjnego i oczekiwane rezultaty

Cel szczegółowy 1.: Zwiększenie poziomu zrównoważonego wykorzystania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego przez odwiedzających i mieszkańców

Cel szczegółowy 1. przypisano do tych rodzajów działań, które będą realizowane w ramach osi priorytetowej 1.

Działania Programu realizowane w ramach osi priorytetowej 1. zwiększą atrakcyjność pogranicza pod względem jego wartości turystycznej i rekreacyjnej dzięki ochronie oraz efektywnemu i zrównoważonemu wykorzystaniu dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Będą miały także pozytywny wpływ na ochronę bioróżnorodności oraz środowisko naturalne regionu.

Rezultat ten zostanie osiągnięty dzięki zwiększeniu liczby osób odwiedzających teren pogranicza, korzystających z innowacji wprowadzanych przez przemysł kreatywny i branżę rekreacyjną oraz dzięki wykorzystaniu oferty edukacyjnej i kulturalnej dostępnej po obu stronach granicy.

Cele szczegółowe osiągnięte zostaną dzięki realizacji projektów i mikroprojektów. Mikroprojekty realizowane będą w ramach Projektów Parasolowych zarządzanych przez Euroregiony w Polsce oraz Wyższe Jednostki Terytorialne na Słowacji.

Cel szczegółowy 2.: Zwiększanie mobilności transgranicznej poprzez usprawnienie połączeń transgranicznych

Cel szczegółowy 2. przypisano do tych rodzajów działań, które będą realizowane w ramach osi priorytetowej 2.

Rezultatem zasadniczym działań realizowanych w ramach osi priorytetowej 2. będzie poprawa warunków podróżowania po pograniczu polsko-słowackim, tj. zwiększenie dostępności pogranicza pod względem jakościowym (poprawa stanu transgranicznej infrastruktury drogowej) i ilościowym (połączenie dróg słowackich z drogami polskimi). Na szczególne odnotowanie zasługuje fakt, iż realizacja projektów doprowadzi również do usprawnienia połączeń między lokalną, regionalną siecią transportową a krajowymi szlakami komunikacyjnymi oraz odcinkami TEN-T.

Efekt ten osiągnięty zostanie m.in. poprzez modernizację istniejącej infrastruktury transportowej oraz stworzenie nowych połączeń transgranicznych na obszarze wsparcia, co doprowadzi do skrócenia czasu podróży między obszarami po obu stronach granicy.

Cel szczegółowy 3.: Zwiększenie dostępności transgranicznej obszaru pogranicza poprzez rozwój transportu multimodalnego

Cel szczegółowy 3. przypisano do tych rodzajów działań, które będą realizowane w ramach osi priorytetowej 2.

Rezultatem zasadniczym działań Programu ujętych w ramach celu szczegółowego 3. będzie podniesienie poziomu komunikacji na obszarze pogranicza poprzez zwiększenie skuteczności i efektywności różnych form transportu.

Efekt ten osiągnięty zostanie poprzez realizację projektów dotyczących wspólnego planowania i koordynacji rozwoju transportu publicznego (utworzenie nowych szlaków komunikacyjnych, koordynacja rozkładów jazdy, stworzenie wspólnych systemów biletowych), a także dzięki projektom infrastrukturalnym obejmującym np. tworzenie węzłów przesiadkowych, umożliwiającym podróżnym zmianę jednego środka transportu na inny.

Cel szczegółowy 4.: Poprawa jakości transgranicznej edukacji specjalistycznej i zawodowej

Cel szczegółowy 4. przypisano do tych rodzajów działań, które będą realizowane w ramach osi priorytetowej 3.

Realizacja osi priorytetowej 3. pomoże w dostosowaniu systemu edukacji zawodowej do wymogów transgranicznego rynku pracy oraz oczekiwań pracodawców z obszaru wsparcia, a także w podniesieniu jakości i skuteczności formalnej i nieformalnej edukacji zawodowej, co w konsekwencji doprowadzić ma do poprawy sytuacji na rynku pracy na terenie pogranicza.

Efekt ten zostanie osiągnięty poprzez zwiększenie liczby wspólnych inicjatyw polsko-słowackich prowadzonych przez placówki edukacyjne po obu stronach granicy (w szczególności: szkoły kształcenia ponadobowiązkowego, ośrodki i instytucje kształcenia ustawicznego i praktycznego, placówki szkolnictwa uzupełniającego oraz ośrodki rozwoju zawodowego), w tym we współpracy z lokalnymi pracodawcami w zakresie staży i praktyk zawodowych. Dodatkowo planuje się wzmocnienie inicjatyw transgranicznych w zakresie wymiany doświadczeń oraz sprawdzonych, skutecznych programów edukacyjnych realizowanych przez szkoły i uczelnie o zwiększonym potencjale. Szkoły zostaną wzmocnione wewnętrznie poprzez rozbudowę ich infrastruktury i bazy dydaktycznej w zakresie niezbędnym do wykorzystania programów współpracy transgranicznej, a także poprzez rozbudowę ich oferty edukacyjnej dla osób spoza środowisk szkolnych i akademickich, w tym specjalnych programów obejmujących: transgraniczne programy praktyk, kursy językowe, transgraniczne przygotowawcze kursy zawodowe oraz wizyty studyjne dla uczniów chcących uczyć się na uczelniach wyższych, a także wspólnie przygotowywane kursy kształcenia uzupełniającego oraz studia podyplomowe dla osób pracujących, wraz z innymi formami edukacji specjalistycznej i zawodowej dla osób w wieku emerytalnym (uniwersytety trzeciego wieku).

Cele szczegółowe zostaną osiągnięte dzięki realizacji projektów i mikroprojektów. Mikroprojekty realizowane będą w ramach trzech Projektów Parasolowych zarządzanych przez Euroregiony w Polsce oraz Wyższe Jednostki Terytorialne na Słowacji.

Oprócz standardowych projektów Program daje możliwość współfinansowania projektów flagowych, czyli projektów mających wymierny wpływ na znaczną część obszaru Programu, wybranych indywidualnie poza standardowym trybem wyboru projektów, przy zachowaniu procedur oceny dokonywanej przez Wspólny Sekretariat Techniczny i niezależnych ekspertów.

Finansowanie Funduszu Mikroprojektów będzie wydzielone w ramach osi priorytetowych 1. i 3. Programu.

Do standardowych projektów mogą także należeć projekty trójstronne (w których biorą udział partnerzy z Republiki Czeskiej).

Tabela 3: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu (w podziale na cele szczegółowe)

Cel szczegółowy 1.: Zwiększenie poziomu zrównoważonego wykorzystania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego przez odwiedzających i mieszkańców

Nr ID	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru ³
1.	Docenienie⁴ dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego pogranicza przez lokalną ludność	Wartość procentowa	Brak danych	2014	Brak danych	<p>Badanie poziomu doceniania regionalnego dziedzictwa przez ludność miejscową ukazuje faktyczny mechanizm zmian, jakie zaszły dzięki realizacji Programu. Czy Program: a) dotarł z informacją o regionie do szerokiego grona odbiorców, b) poszerzył wiedzę badanych na temat dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, c) podniósł poziom ich zainteresowania (świadomości) tym dziedzictwem, d) zainspirował do odwiedzenia lub skorzystania z nowej oferty (zmiana zachowań) niezależnie czy regularnie, czy sporadycznie.</p> <p>Ten wskaźnik mierzony będzie na dwóch poziomach: a) lokalnym lub regionalnym, b) bezpośrednio w kontekście efektów projektów.</p> <p>Ocena wstępna (2014) – głównym celem tej oceny będzie oszacowanie wartości bazowej wskaźnika. Zostanie sporządzony kwestionariusz, a konstrukcja odpowiedzi na pytania umożliwi stworzenie wskaźnika dotyczącego doceniania dziedzictwa regionu przez miejscową ludność. Badanie ankietowe należy przeprowadzić na reprezentatywnej grupie obywateli mieszkających na terenie</p>	Trzy razy w trakcie realizacji Programu (w 2014, 2019, 2023 r.)

³ Terminy i częstość badań będą uzależnione od harmonogramu naborów i tempa wdrażania projektów

⁴ Program INTERREG III a Polska – Republika Słowacka 2004-2006: Proponowane wskaźniki monitorowania obejmujące EPRC (Centrum Badań nad Polityką Europejską), EUROREG, IRS, TWG (2003)

						<p>pogranicza. Na podstawie wartości bazowej ustalona zostanie jednostka pomiaru oraz docelowa wartość wskaźników.</p> <p>Ocena śródkresowa (2019) – głównym celem tej oceny będzie oszacowanie postępu w osiąganiu docelowej wartości wskaźnika. Badanie ankietowe należy przeprowadzić z jednej strony na reprezentatywnej grupie obywateli mieszkających na terenie pogranicza, a z drugiej – blisko zrealizowanych w ramach Programu projektów. Ustalenie wartości referencyjnych wyników obu badań pomoże w oszacowaniu odpowiedniego wskaźnika ukazującego faktyczną zmianę dokonaną dzięki zrealizowanym projektom.</p> <p>Ocena ex-post (2023) – głównym celem tej oceny będzie oszacowanie stopnia osiągnięcia wartości docelowej wskaźnika. Badanie ankietowe należy przeprowadzić z jednej strony na reprezentatywnej grupie obywateli mieszkających na terenie pogranicza, a z drugiej – powinno ono pozostać blisko zrealizowanych w ramach Programu projektów. Ustalenie wartości referencyjnych wyników obu badań pomoże w oszacowaniu odpowiedniego wskaźnika ukazującego faktyczną zmianę dokonaną dzięki zrealizowanym projektom.</p>	
2	Docenienie dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego pogranicza przez turystów spoza obszaru⁵	Wartość procentowa	Brak danych	2014	Brak danych	<p>Badanie poziomu docenienia regionalnego dziedzictwa przez turystów ukazuje faktyczny mechanizm zmian, jakie zaszły dzięki realizacji Programu. Czy Program: a) dotarł z informacją o regionie do szerokiego grona odbiorców, b) poszerzył wiedzę badanych na temat dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego, c) podniósł poziom ich zainteresowania (świadomości) tym dziedzictwem, d) zainspirował do odwiedzenia lub skorzystania z nowej</p>	Trzy razy w trakcie realizacji Programu (w 2014, 2019, 2023 r.)

⁵ Program INTERREG III a Polska – Republika Słowacka 2004-2006: Proponowane wskaźniki monitorowania obejmujące EPRC (Centrum Badań nad Polityką Europejską), EUROREG, IRS, TWG (2003)

					<p>oferty (zmiana zachowań) niezależnie czy regularnie, czy sporadycznie.</p> <p>Ten wskaźnik będzie mierzony na dwóch poziomach: a) lokalnym lub regionalnym, b) bezpośrednio w kontekście efektów projektów.</p> <p>Ocena wstępna (2014) – głównym celem tej oceny będzie oszacowanie wartości bazowej wskaźnika. Zostanie sporządzony kwestionariusz, a konstrukcja odpowiedzi na pytania umożliwi stworzenie wskaźnika dotyczącego uznania turystów i innych osób odwiedzających pogranicze dla dziedzictwa regionu. Badanie ankietowe należy przeprowadzić na reprezentatywnej grupie osób czasowo przebywających na terenie pogranicza. Na podstawie wartości bazowej ustalona zostanie jednostka pomiaru oraz docelowa wartość wskaźników.</p> <p>Ocena śródkresowa (2019) – głównym celem tej oceny będzie oszacowanie postępu w osiągnięciu docelowej wartości wskaźnika. Badanie ankietowe należy przeprowadzić z jednej strony na reprezentatywnej grupie osób w odniesieniu do terenu pogranicza, a z drugiej – powinno ono pozostać blisko zrealizowanych w ramach Programu projektów. Ustalenie wartości referencyjnych wyników obu badań pomoże w oszacowaniu odpowiedniego wskaźnika ukazującego faktyczną zmianę dokonaną dzięki zrealizowanym projektom.</p> <p>Ocena ex-post (2023) – głównym celem tej oceny będzie oszacowanie stopnia osiągnięcia wartości docelowej wskaźnika. Badanie ankietowe należy przeprowadzić z jednej strony na reprezentatywnej grupie osób w odniesieniu do terenu pogranicza, a z drugiej powinno ono pozostać blisko zrealizowanych w ramach Programu projektów. Ustalenie wartości referencyjnych wyników obu badań pomoże w oszacowaniu odpowiedniego wskaźnika ukazującego faktyczną zmianę dokonaną dzięki zrealizowanym projektom.</p>	
--	--	--	--	--	--	--

Cel szczegółowy 2: Zwiększanie mobilności transgranicznej poprzez usprawnienie połączeń transgranicznych

Nr ID	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru ⁶
1	Intensywność ruchu transgranicznego	Wartość procentowa	Brak danych	2014	Brak danych	<p>Badanie dostępności pogranicza pokazuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • częstotliwość korzystania z dróg, • czy polsko-słowackie projekty transportowe spowodowały, że kierowcy korzystają częściej z ich efektów (wybudowanych albo zmodernizowanych dróg). <p>Ocena wstępna (2014) – głównym celem oceny będzie oszacowanie wartości bazowej wskaźnika. Ewaluacja powinna opierać się na pomiarze ruchu w punktach kontrolnych i oszacowaniu średniego dobowego ruchu pojazdów silnikowych (SDR), wykonanych zgodnie z „Wytycznymi pomiaru ruchu na drogach wojewódzkich w 2010 roku – Ministerstwo Infrastruktury” lub dokumentami późniejszymi.</p> <p>Pomiar ruchu powinien zostać wykonany z użyciem typowej ankiety w punktach kontrolnych usytuowanych w miejscach skrzyżowań nowych/zmodernizowanych dróg z drogami głównymi, a także na polsko-słowackich przejściach granicznych, z użyciem kwestionariuszy typowych dla takich badań. Dodatkowo, na podstawie tablic rejestracyjnych samochodów, należy policzyć liczbę polskich pojazdów na słowackich punktach kontrolnych oraz liczbę pojazdów słowackich na polskich punktach kontrolnych. W badaniach należy uwzględnić także informacje dotyczące intensywności potoków ruchu na drogach sąsiadujących</p>	Trzy razy w trakcie realizacji Programu (w 2014, 2019 i 2023 r.)

⁶ Terminy i częstość badań będą uzależnione od harmonogramu naborów i tempa wdrażania projektów

						<p>(w zależności od dostępnych danych: badania własne lub dostępne raporty innych instytucji).</p> <p>Ocena śródkresowa (2019) - głównym celem tej oceny będzie oszacowanie postępu w osiągnięciu docelowej wartości wskaźnika. Pomiar ruchu należy przeprowadzić w tych samych punktach kontrolnych i w tym samym czasie (w tych samych miesiącach i dniach tygodnia), co wspomnianą wyżej ocenę wstępną (2014). Pomiaru należy dokonać zarówno w miejscach skrzyżowań nowych/zmodernizowanych dróg z drogami głównymi, jak również na polsko-słowackich przejściach granicznych. W badaniach należy uwzględnić także informacje dotyczące zmian potoków ruchu na drogach sąsiadujących. Określenie, w wyniku przeprowadzonych badań wstępnych i pośrednich, liczby pojazdów umożliwi oszacowanie wskaźnika pokazującego rzeczywistą zmianę spowodowaną realizowanymi projektami.</p> <p>Ocena ex-post (2023) – głównym celem tej oceny będzie oszacowanie stopnia osiągnięcia docelowej wartości wskaźnika. Pomiar ruchu należy przeprowadzić w tych samych punktach kontrolnych i w tym samym czasie (w tych samych miesiącach i dniach tygodnia), co wspomnianą wyżej ocenę wstępną (2014). Pomiaru należy dokonać zarówno w miejscach skrzyżowań nowych/zmodernizowanych dróg z drogami głównymi, jak również na polsko-słowackich przejściach granicznych. W badaniach należy uwzględnić także informacje dotyczące zmian potoków ruchu na drogach sąsiadujących. Określenie, w wyniku przeprowadzonych badań wstępnych i ex-post, liczby pojazdów umożliwi oszacowanie wskaźnika pokazującego rzeczywistą zmianę spowodowaną realizowanymi projektami.</p>	
--	--	--	--	--	--	---	--

Cel szczegółowy 3: Zwiększenie dostępności transgranicznej obszaru pogranicza poprzez rozwój transportu multimodalnego

Nr ID	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru ⁷
1	Jakość połączeń transgranicznych realizowanych w systemie transportu multimodalnego na obszarze pogranicza ⁸	Wartość procentowa	Brak danych	2014	Brak danych	<p>Badanie jakości połączeń transgranicznych (na którą wpływa także dostępność wewnątrz-regionalna) na obszarze pogranicza pokazuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • częstotliwość wykorzystywania połączeń komunikacji publicznej, • czy polsko-słowackie projekty spowodowały, że pasażerowie częściej i chętniej korzystają z połączeń multimodalnych, • czy celem wyboru połączenia jest przejazd na drugą stronę granicy, • główne czynniki przyczyniające się do wyboru połączeń komunikacji publicznej np. krótsze lub/i szybsze/wygodniejsze podróże między ośrodkami na obszarze pogranicza. <p>Ocena wstępna (2014) – głównym celem tej oceny będzie oszacowanie wartości bazowej wskaźnika. Na podstawie oceny zostanie sporządzony kwestionariusz, w którym struktura odpowiedzi na pytania umożliwi stworzenie wskaźnika dotyczącego opinii pasażerów lub przewoźników korzystających z łatwo blokujących się połączeń (wąskie gardła), lub alternatywnych połączeń komunikacji publicznej między Polską i Słowacją. Badanie ankietowe należy przeprowadzić na reprezentatywnej grupie pasażerów</p>	Trzy razy w trakcie realizacji Programu (w 2014, 2019 i 2023 r.)

⁷ Terminy i częstość badań będą uzależnione od harmonogramu naborów i tempa wdrażania projektów

⁸ Program INTERREG III a Polska – Republika Słowacka 2004-2006: Proponowane wskaźniki monitorowania obejmujące EPRC (Centrum Badań nad Polityką Europejską), EUROREG, IRS, TWG (2003)

						<p>lub przewoźników korzystających z łatwo blokujących się połączeń (wąskie gardła), lub alternatywnych połączeń komunikacji publicznej między Polską i Słowacją. Na podstawie wartości bazowej zostanie ustalona jednostka pomiaru oraz docelowa wartość wskaźników.</p> <p>Ocena śródkresowa (2019) - głównym celem tej oceny będzie oszacowanie postępu w osiąganiu docelowej wartości wskaźnika. Ustalenie wartości referencyjnych wyników badań ankietowych wstępnych i pośrednich pomoże w oszacowaniu wskaźnika ukazującego faktyczną zmianę dokonaną dzięki zrealizowanym projektom.</p> <p>Ocena ex-post (2023) – głównym celem tej oceny będzie oszacowanie stopnia osiągnięcia docelowej wartości wskaźnika. Ustalenie wartości referencyjnych wyników badań ankietowych wstępnych i <i>ex-post</i> pomoże w oszacowaniu wskaźnika ukazującego faktyczną zmianę dokonaną dzięki zrealizowanym projektom.</p>	
--	--	--	--	--	--	---	--

Cel szczegółowy 4: Poprawa jakości transgranicznej edukacji specjalistycznej i zawodowej

Nr ID	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość bazowa	Rok bazowy	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru ⁹
1	Jakość usług z zakresu edukacji na całym pograniczu mierzona jako wskaźnik zadowolenia osób korzystających z takich usług	Wartość procentowa	Brak danych	2014	Brak danych	Telefoniczne badanie ankietowe wśród uczestników projektów oraz osób, które nie uczestniczyły w projektach polsko-słowackich. W celu monitorowania zmian poziomu zadowolenia, telefoniczne badanie ankietowe będzie przeprowadzane co dwa lata.	Pięć razy w trakcie realizacji Programu (w 2014, 2017, 2019, 2021, 2023 r.)

⁹ Terminy i częstość badań będą uzależnione od harmonogramu naborów i tempa wdrażania projektów

2.A.6. Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem w ramach priorytetu inwestycyjnego (w podziale na priorytety inwestycyjne)

2.A.6.1. Opis typów i przykładów przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, ich oczekiwany wkład w realizację odpowiednich celów szczegółowych oraz, w stosownych przypadkach, wskazanie głównych grup docelowych, poszczególnych terytoriów docelowych i typów beneficjentów

Priorytet inwestycyjny	Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego (6c)
<p>Typy działań:</p> <ul style="list-style-type: none">– Budowa lub modernizacja transgranicznej infrastruktury rekreacyjnej w pobliżu instytucji kultury, zabytków, parków krajobrazowych i narodowych stanowiących część transgranicznych szlaków turystycznych (np. utworzenie nowych oraz modernizacja istniejących już transgranicznych szlaków turystycznych: ścieżek rowerowych, pieszych szlaków turystycznych, szlaków przyrodniczych, szlaków tematycznych i związanej z nimi infrastruktury, punktów widokowych, punktów „Parkuj i Jedź”, miejsc parkingowych blisko ścieżek i szlaków oraz transgraniczna integracja ścieżek itp.)– Wspólne transgraniczne projekty w zakresie odnowy i prac konserwatorskich, modernizacji obiektów dziedzictwa kulturowego znajdujących się na transgranicznych szlakach turystycznych– Programy współpracy między instytucjami, w tym wzajemna wymiana zabytków ruchomych i muzealiów (np. wystawy tymczasowe, objazdowe, wspólne systemy biletowe)– Nawiązanie i rozwój transgranicznej współpracy międzysektorowej na rzecz dziedzictwa obszaru pogranicza pomiędzy podmiotami takimi jak m.in.: środowisko akademickie, instytucje kultury, samorządy, organizacje pozarządowe, parki narodowe i krajobrazowe (np. współpraca akademicka między uczelniami wyższymi oraz ośrodkami naukowymi i społecznymi w zakresie zachowania i ochrony transgranicznych zasobów kulturowych i przyrodniczych: zintegrowane projekty w regionie pogranicza, organizacja tematycznych konferencji, seminariów i warsztatów, współpraca instytucji i promocja wspólnych działań na rzecz ochrony zasobów przyrodniczych, w tym m.in. ochrona różnorodności biologicznej)– Wspólne transgraniczne działania edukacyjne promujące dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze– Działania na rzecz integracji transgranicznej i budowania wspólnej tożsamości poprzez np. skoordynowane programy/inicjatywy edukacyjne obejmujące zajęcia poświęcone dziedzictwu historyczno-kulturowemu i ekologii oraz sport i kursy językowe– Wspólna transgraniczna promocja poświęcona dziedzictwu kulturowemu i przyrodniczemu terenu pogranicza (np. organizacja i udział we wspólnych wydarzeniach, targach, konferencjach, warsztatach i seminariach)	

- Opracowanie i wdrażanie wspólnych transgranicznych standardów/wytycznych w zakresie ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego
- Wykorzystanie narzędzi teleinformatycznych do zachowania i promowania zasobów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego, aplikacji na telefony komórkowe, stron internetowych, tworzenie transgranicznych produktów ekologicznych i e-produktów oraz usług; transgraniczne kampanie informacyjne i promocyjne prowadzone za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji, cyfryzacja i cyfrowa wymiana zasobów, multimedialna prezentacja transgranicznego dziedzictwa, wymiana wiedzy specjalistycznej na temat cyfryzacji dziedzictwa kulturowego, tworzenie wspólnych repozytoriów dziedzictwa kulturowego itd.
- Wspólne szkolenia dla przewodników, konserwatorów i przedstawicieli instytucji zaangażowanych w działania na rzecz ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego pogranicza
- Działania na rzecz wspólnej ochrony środowiska naturalnego, w tym dotyczące ochrony powietrza
- Działania edukacyjne w dziedzinie zarządzania ryzykiem i bezpieczeństwa

Wnioskodawcami mogą być następujące podmioty (indykatorywna lista potencjalnych wnioskodawców¹⁰):

- organy administracji rządowej i samorządowej, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki ustanowione przez państwo lub samorząd w celu zapewnienia usług publicznych,
- instytucje systemu oświaty i szkoły wyższe,
- organizacje pozarządowe non-profit,
- Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej,
- kościoły i związki wyznaniowe.

Główne grupy docelowe:

- mieszkańcy obszaru wsparcia,
- osoby odwiedzające obszar wsparcia, w tym turyści i inne osoby korzystające z oferty kulturalno-rekreacyjnej obszaru objętego Programem.

Kluczowe obszary docelowe:

- Parki narodowe i parki krajobrazowe, chronione obszary krajobrazowe i ich otuliny, wsie i miasta, kompleksy leśne, obiekty dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wpisane na listę UNESCO i objęte ochroną lokalną jako formy ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.

¹⁰ Szczegółowa lista wnioskodawców zostanie zawarta w podręczniku Programu

Priorytet inwestycyjny	Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi (7b)
<p>Typy działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Budowa lub modernizacja ważnych transgranicznych odcinków sieci, zwłaszcza budowa lub modernizacja infrastruktury drogowej łączącej systemy transportu po obu stronach granicy <p>Wnioskodawcami mogą być następujące podmioty (indykatorywna lista potencjalnych wnioskodawców¹¹):</p> <ul style="list-style-type: none"> – organy administracji rządowej i samorządowej, ich związki i stowarzyszenia, – jednostki ustanowione przez państwo lub samorząd w celu zapewnienia usług publicznych, – Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej. <p>Główne grupy docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – mieszkańcy obszaru wsparcia, – osoby spoza obszaru, np. turyści, przedstawiciele przedsiębiorstw przybywający tymczasowo na obszar Programu. <p>Kluczowe obszary docelowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Pierwszeństwo będą miały tereny gmin, powiatów, wsi lub okręgów położonych bezpośrednio przy granicy. 	

Priorytet inwestycyjny:	Rozwój i usprawnianie przyjaznych środowisku (w tym o obniżonej emisji hałasu) i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej (7c)
<p>Typ działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Planowanie zintegrowanego transgranicznego systemu komunikacji publicznej, w tym m.in.: koordynacja rozkładów jazdy, wspólne bilety, system obsługi pasażerów, biletomaty; kampanie informacyjne i promocyjne, przewodniki, wspólne ulotki wielojęzyczne, mapy, oznakowanie przystanków, system wielojęzycznej informacji dla pasażerów na przystankach i stacjach kolejowych, zaprojektowanie wielojęzycznych stron internetowych umożliwiających wybór właściwego biletu, internetowe i dostępne 	

¹¹ Szczegółowa lista wnioskodawców zostanie zawarta w podręczniku Programu

z telefonu komórkowego wyszukiwarki połączeń itd.

- Opracowanie transgranicznych map i koordynacja połączeń; rozwój przyjaznego środowiska systemu transportu multimodalnego na obszarze objętym Programem; wykorzystanie dostępnych narzędzi i stworzenie nowych produktów informatycznych; np. ułatwienie wyboru właściwego biletu, internetowe i dostępne z telefonu komórkowego wyszukiwarki połączeń
- Projekty dotyczące połączeń multimodalnych w zakresie publicznego systemu przewozu osób, np. budowa obiektów parkingowych typu „Parkuj i Jedź”

Wnioskodawcami mogą być następujące podmioty (indykatoryna lista potencjalnych wnioskodawców¹²):

- organy administracji rządowej i samorządowej, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki ustanowione przez państwo lub samorząd w celu zapewnienia usług publicznych,
- organizacje pozarządowe non profit,
- Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej,
- jednostki naukowe.

Główne grupy docelowe:

- mieszkańcy obszaru wsparcia,
- osoby spoza obszaru, np. turyści, przedstawiciele przedsiębiorstw przybywający tymczasowo na obszar Programu.

Kluczowe obszary docelowe:

- cały obszar Programu.

Priorytet inwestycyjny:	Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia (10)
Typ działań:	
<ul style="list-style-type: none">– Wspólne transgraniczne programy/ inicjatywy dla uczniów i nauczycieli w placówkach edukacji specjalistycznej i zawodowej (np.: transgraniczne programy/inicjatywy edukacji specjalistycznej i zawodowej realizowane przez szkoły, staże, praktyki zawodowe, programy pilotażowe i stypendialne, wizyty studyjne dla uczniów i studentów w placówkach i szkołach kształcenia specjalistycznego i zawodowego)– Wspólne opracowanie i promocja oferty edukacji specjalistycznej i zawodowej	

¹² Szczegółowa lista wnioskodawców zostanie zawarta w podręczniku Programu

- Realizacja transgranicznych działań wspierających tak zwane włączenie społeczne i partycypację społeczną, scalających obszar pogranicza jako obszar funkcjonalny; kursy, studia podyplomowe, programy i szkolenia
- Transgraniczna wymiana dobrych praktyk w zakresie realizacji programów/inicjatyw na potrzeby edukacji specjalistycznej i zawodowej oraz rozwiązań modelowych w szkolnictwie i placówkach kształcenia ustawicznego, a także dobrych praktyk w zakresie zarządzania edukacją oraz finansowania systemów szkolnictwa
- Działania mające na celu określenie potrzeb w kontekście edukacji specjalistycznej i zawodowej (np. identyfikacja wspólnych problemów i luk w ofercie edukacyjnej, realizacja wspólnych procesów edukacyjnych i działań w zakresie doradztwa zawodowego na transgranicznym rynku pracy, a także dostosowanie programów edukacyjnych do aktualnych wymogów rynku pracy, w tym współpraca między instytucjami w zakresie staży i praktyk zawodowych)

Wnioskodawcami w ramach osi priorytetowej 3. mogą być następujące podmioty (indykatoryna lista potencjalnych wnioskodawców¹³):

- organy administracji rządowej i samorządowej, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki administracji ustanowione przez państwo lub samorząd w celu zapewnienia usług publicznych,
- placówki kształcenia zawodowego,
- jednostki naukowe,
- szkoły wyższe,
- organizacje pozarządowe non-profit,
- Europejskie Ugrupowania Współpracy Terytorialnej.

Główne grupy docelowe:

- mieszkańcy obszaru wsparcia,
- placówki edukacyjne oferujące kształcenie zawodowe i ustawiczne oraz ich uczniowie/studenci,
- pracodawcy.

Kluczowe obszary docelowe:

- cały obszar Programu.

2.A.6.2. Kierunkowe zasady wyboru operacji

Zasady wyboru operacji dotyczą wszystkich priorytetów inwestycyjnych.

Program Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska - Republika Słowacka 2014-2020 opiera się na założeniu, że systemy wyboru projektów umożliwią wybór projektów

¹³ Szczegółowa lista wnioskodawców zostanie zawarta w podręczniku Programu

o największym znaczeniu dla obszaru pogranicza, najlepiej przygotowanych do realizacji, wyróżniających się innowacyjnością i zapewniających bezpieczny proces realizacji.

Aby zrealizować wspomniane założenia, systemy wyboru projektów będą obejmowały następujące elementy:

- na etapie oceny formalnej główny nacisk położony zostanie na kwestię gotowości danego projektu do realizacji (w tym gotowości inwestycji pod względem formalnym i prawnym, pełnego podziału zadań i obowiązków między partnerami),
- obowiązkowe będzie partnerstwo instytucji działających po obu stronach granicy (tj. instytucji polskiej i słowackiej) w jednym projekcie,
- podczas oceny jakościowej główny nacisk położony zostanie na aspekty związane z transgranicznym charakterem i efektem danego projektu (spodziewany wpływ na sytuację społeczności lokalnej i/lub społeczności regionu po obu stronach granicy), a także na sposób, w jaki projekt przyczynia się do osiągnięcia docelowego poziomu wskaźników produktu i rezultatu Programu,
- ocena jakościowa zostanie przeprowadzona przez zespół składający się z ekspertów w poszczególnych dziedzinach, ekspertów posiadających wiedzę na temat współpracy transgranicznej i będących w stanie ocenić spodziewany poziom współpracy między partnerami w trakcie realizacji projektu, jak również wpływ danego projektu na społeczność lokalną i/lub społeczność regionu po obu stronach granicy,
- usprawnienie komunikacji ze Wspólnym Sekretariatem Technicznym i innymi instytucjami uczestniczącymi w procesie; dostęp do informacji o planowanych lub ogłoszonych naborach wniosków; informacje o aktualnym etapie oceny wniosku danego beneficjenta.

Sposób projektowania i tworzenia systemu wyboru projektów musi dodatkowo gwarantować ich skuteczność, przejrzystość i obiektywność.

Skuteczność wspomnianych systemów ma zapewnić wybór tylko tych projektów, które spełniają warunek optymalnego stosunku wydatków do rezultatów i które odpowiadają aktualnym potrzebom społeczno-gospodarczym terenu pogranicza. W związku z tym kluczowym kryterium będzie analiza przewidywanej trwałości instytucjonalnej, organizacyjnej i finansowej docelowych skutków.

Systemy wyboru projektów będą obejmowały mechanizmy gwarantujące bezstronność osób odpowiedzialnych za dokonanie oceny (np. poprzez nałożenie na te osoby obowiązku złożenia deklaracji bezstronności) oraz by osoby te nie działały pod wpływem stron trzecich nieuczestniczących w procesie oceny.

Systemy wyboru projektów będą uwzględniały potrzebę zachowania równowagi pomiędzy koniecznością zapewnienia dokładnej oceny oraz koniecznością przeprowadzenia szybkiego i efektywnego procesu oceny dużej liczby wniosków.

Procedura naboru wniosków przewiduje pewien stopień ujednoczenia sposobu dokonywania oceny, co ma na celu ograniczenie subiektywności opinii osób oceniających oraz zapewnienie możliwości porównania poszczególnych ocen. Ma to kluczowe znaczenie także z uwagi na potrzebę zapewnienia możliwości śledzenia ścieżki wyboru danego projektu jako element działań kontrolnych i ścieżki audytu Programu.

Wybór operacji będzie się odbywał z uwzględnieniem zasad horyzontalnych opisanych w sekcji 8 niniejszego dokumentu.

Program przewiduje rozpatrywanie skarg w sprawie wyboru projektów.

2.A.6.3. Planowane wykorzystanie instrumentów finansowych

Nie przewidziano wykorzystywania instrumentów finansowych.

2.A.6.4. Planowane wykorzystanie dużych projektów

Nie przewiduje się dużych projektów w rozumieniu art. 8 ust. 2 lit. b) (iii) rozporządzenia (UE) nr 1299/2013.

2.A.6.5. Wskaźniki produktu (w podziale na osie priorytetowe)

Tabela 4: Wspólne i specyficzne dla Programu wskaźniki produktu

Priorytet inwestycyjny: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego (6c)

Nr ID	Wskaźnik (nazwa wskaźnika)	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
1.1	Liczba nowych transgranicznych produktów turystycznych	Liczba	60	Raporty z postępu realizacji projektów/ mikroprojektów	Raz do roku
1.2	Długość nowych, zmodernizowanych lub udoskonalonych transgranicznych szlaków rekreacyjnych	Km	450	Raporty z postępu realizacji projektów/ mikroprojektów	Raz do roku
1.3	Liczba nowych, zmodernizowanych lub rozbudowanych elementów infrastruktury będących częścią transgranicznego produktu/szlaku turystycznego	Liczba	15	Raporty z postępu realizacji projektów/ mikroprojektów	Raz do roku
1.4	Liczba osób korzystających z nowych, zmodernizowanych lub rozbudowanych transgranicznych produktów kulturowych i ekologicznych	Osoby	750 000	Raporty z postępu realizacji projektów/ mikroprojektów	Raz do roku
1.5	Liczba „miękkich” działań transgranicznych promujących dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze pogranicza	Liczba	340	Raporty z postępu realizacji projektów/ mikroprojektów	Raz do roku
1.6	Liczba zmodernizowanych	Liczba	25	Raporty z postępu	Raz do roku

Nr ID	Wskaźnik (nazwa wskaźnika)	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
	elementów obiektów dziedzictwa kulturowego po zakończeniu prac restauracyjnych i konserwatorskich			realizacji projektów/ mikroprojektów	
1.7	Liczba transgranicznych lub/i wspólnych polsko-słowackich kampanii promocyjnych i marketingowych	Liczba	2	Raporty z postępu realizacji projektów	Raz do roku
1.8	Liczba adresatów wspólnych/ transgranicznych kampanii promocyjnych i marketingowych (zasięg działań promocyjnych)	Osoby	1 150 000	Raporty z postępu realizacji projektów	Raz do roku
1.9	Liczba organizacji uczestniczących w transgranicznych projektach na rzecz dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	Liczba	455	Raporty z postępu realizacji projektów/ mikroprojektów	Raz do roku
1.10	Liczba hektarów powierzchni ekosystemów objętych transgranicznymi projektami na rzecz ochrony dziedzictwa przyrodniczego	Ha	200	Raporty z postępu realizacji projektów/ mikroprojektów	Raz do roku
1.11	Liczba opracowanych/wdrożonych wspólnych standardów lub wytycznych	Liczba	5	Raporty z postępu realizacji projektów/ mikroprojektów	Raz do roku
1.12	Liczba nowych/zmodernizowanych transgranicznych e-produktów i e-usług	Liczba	32	Raporty z postępu realizacji projektów/ mikroprojektów	Raz do roku
1.13	Liczba osób korzystających z nowych/zaktualizowanych transgranicznych e-produktów i e-usług	Osoby	20 000	Raporty z postępu realizacji projektów/ mikroprojektów	Raz do roku
1.14	Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne (wskaźnik KE)	Wizyty	Brak danych	Wcześniej oszacowany wzrost liczby wizyt w danym obiekcie w roku następnym po zakończeniu projektu ¹⁴ .	Raz do roku

¹⁴ Dotyczy usprawnień w obiekcie mających na celu zwiększenie zainteresowania oraz przyjmowania turystów w ramach turystyki zrównoważonej. Dotyczy wszystkich obiektów niezależnie od tego, czy wcześniej prowadzono w nich działalność turystyczną, czy nie (np. Parki Narodowe lub budynki przekształcone w muzea). Jeden turysta może odbyć wiele wizyt; grupa turystów liczy się jako wizyty w liczbie odpowiadającej liczbie członków grupy. Instytucja Zarządzająca ustala metodologię szacowania tej przewidywanej liczby, ewentualnie opartą na analizie potrzeb.

Priorytet inwestycyjny: Zwiększanie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T, w tym z węzłami multimodalnymi (7b)

Nr ID	Wskaźnik (nazwa wskaźnika)	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
2.1	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (wskaźnik KE)	Km	160	Raporty z postępu realizacji projektów	Raz do roku
2.2	Całkowita długość nowych dróg (wskaźnik KE)	Km	5	Raporty z postępu realizacji projektów	Raz do roku

Priorytet inwestycyjny: Rozwój i usprawnianie przyjaznych środowisku (w tym o obniżonej emisji hałasu) i niskoemisyjnych systemów transportu, w tym śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, portów, połączeń multimodalnych oraz infrastruktury portów lotniczych, w celu promowania zrównoważonej mobilności regionalnej i lokalnej (7c)

Nr ID	Wskaźnik (nazwa wskaźnika)	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
3.1	Liczba nowych transgranicznych usług komunikacji publicznej lub/i przypadków lepszego zintegrowania dotychczasowych usług	Liczba	5	Raporty z postępu realizacji projektów	Raz do roku

Priorytet inwestycyjny: Inwestowanie w kształcenie, szkolenia, w tym szkolenie zawodowe, na rzecz zdobywania umiejętności, uczenia się przez całe życie poprzez rozwój i wdrażanie wspólnych systemów kształcenia, szkolenia zawodowego i szkolenia (10)

Nr ID	Wskaźnik (nazwa wskaźnika)	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (2023)	Źródło danych	Częstotliwość pomiaru
4.1	Liczba uczestników wspólnych inicjatyw lokalnych na rzecz zatrudnienia i wspólnych szkoleń (wskaźnik KE)	Osoby	16 150	Raporty z postępu realizacji projektów/ mikroprojektów	Raz do roku
4.2	Liczba uczestników transgranicznych inicjatyw w zakresie mobilności (wskaźnik KE)	Osoby	1300	Raporty z postępu realizacji projektów/ mikroprojektów	Raz do roku
4.3	Liczba wspólnych inicjatyw lokalnych na rzecz zatrudnienia i wspólnych szkoleń	Liczba	550	Raporty z postępu realizacji projektów/ mikroprojektów	Raz do roku

2.A.7. Ramy wykonania

Tabela 5: Ramy wykonania dla osi priorytetowej

Oś priorytetowa	Rodzaj wskaźnika	Nr ID	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania (nazwa wskaźnika)	Jednostka pomiaru	Cel pośredni na 2018 r.	Cel końcowy (2023)	Źródło danych
1. Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza	Wskaźnik produktu	1.1	Liczba nowych transgranicznych produktów turystycznych	Liczba	24	60	Raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów
	Wskaźnik produktu	1.2	Długość nowych, zmodernizowanych lub udoskonalonych transgranicznych szlaków rekreacyjnych	Km	151	450	Raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów
	Wskaźnik produktu	1.6	Liczba zmodernizowanych elementów obiektów dziedzictwa kulturowego po zakończeniu prac restauratorskich i konserwatorskich	Liczba	7	25	Raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów
	Wskaźnik finansowy	Nie dotyczy	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	5 548 085	91 169 837 ¹⁵	Poświadczenia wydatków składane do KE

¹⁵ Pozostała część alokacji zostanie zawarta w kolejnych wnioskach o płatność do KE

Oś priorytetowa	Rodzaj wskaźnika	Nr ID	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania (nazwa wskaźnika)	Jednostka pomiaru	Cel pośredni na 2018 r.	Cel końcowy (2023)	Źródło danych
2. Zrównoważony transport transgraniczny	Wskaźnik produktu	2.1	Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg (wskaźnik KE)	Km	20	160	Raporty z postępu realizacji projektów
	Wskaźnik finansowy	Nie dotyczy	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	3 994 621	65 642 283 ¹⁶	Poświadczenia wydatków składane do KE

Oś priorytetowa	Rodzaj wskaźnika	Nr ID	Wskaźnik lub kluczowy etap wdrażania (nazwa wskaźnika)	Jednostka pomiaru	Cel pośredni na 2018 r.	Cel końcowy (2023)	Źródło danych
3. Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie	Wskaźnik produktu	4.1	Liczba uczestników wspólnych inicjatyw lokalnych na rzecz zatrudnienia i wspólnych szkoleń (wskaźnik KE)	Osoby	1600	16 150	Raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów
	Wskaźnik produktu	4.3	Liczba wspólnych inicjatyw lokalnych na rzecz zatrudnienia i wspólnych szkoleń	Liczba	55	550	Raporty z postępu realizacji projektów/mikroprojektów
	Wskaźnik finansowy	Nie dotyczy	Całkowita kwota certyfikowanych wydatków kwalifikowalnych	EUR	887 694	14 587 174 ¹⁷	Poświadczenia wydatków składane do KE

¹⁶ Pozostała część alokacji zostanie zawarta w kolejnych wnioskach o płatność do KE

¹⁷ Pozostała część alokacji zostanie zawarta w kolejnych wnioskach o płatność do KE

2.A.8. Kategorie interwencji

Tabele 6-9: Kategorie interwencji:

Tabela 6: Wymiar 1 Zakres interwencji		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
1. Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza	079 Dostęp do informacji sektora publicznego (w tym otwartych danych w zakresie e-kultury, bibliotek cyfrowych, zasobów cyfrowych i turystyki elektronicznej)	1 500 000
	080 Usługi i aplikacje w zakresie włączenia cyfrowego, e-dostępności, e-uczenia się i e-edukacji, umiejętności cyfrowe	1 500 000
	085 Ochrona i zwiększanie różnorodności biologicznej, ochrona przyrody i zielona infrastruktura	4 500 000
	086 Ochrona, regeneracja i zrównoważone wykorzystanie obszarów Natura 2000	4 500 000
	087 Środki w zakresie dostosowania do zmian klimatu oraz ochrona przed zagrożeniami związanymi z klimatem, np. erozją, pożarami, powodziami, burzami, suszami, oraz zarządzanie ryzykiem w tym zakresie, w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami	1 500 000
	088 Zapobieganie zagrożeniom naturalnym niezwiązanym z klimatem (np. trzęsieniom ziemi) i zagrożeniom wywołanym działalnością człowieka (np. awariami przemysłowymi), oraz zarządzanie ryzykiem w tym zakresie, w tym zwiększanie świadomości, ochrona ludności oraz systemy i infrastruktura do celów zarządzania klęskami i katastrofami	2 000 000
	090 Ścieżki rowerowe i piesze	10 000 000
	091 Rozwój i promowanie potencjału turystycznego obszarów przyrodniczych	5 000 000
	092 Ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych	4 500 000
	093 Rozwój i promowanie publicznych usług turystycznych	4 500 000
	094 Ochrona, rozwój i promowanie dóbr publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa	30 000 000
095 Rozwój i promowanie usług publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa	8 000 000	
2. Zrównoważony transport transgraniczny	030 Drugorzędne połączenia drogowe z siecią drogową i węzłami TEN-T (nowo budowane)	2 500 000
	032 Lokalne drogi dojazdowe (nowo budowane)	2 500 000
	034 Inne drogi przebudowane lub zmodernizowane (autostrady, drogi krajowe, regionalne lub lokalne)	44 600 000
	036 Transport multimodalny	3 200 000
	044 Inteligentne systemy transportowe (w tym wprowadzenie zarządzania popytem, systemy poboru opłat, informatyczne systemy monitorowania, kontroli i informacji)	3 000 000

3. Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie	080 Usługi i aplikacje w zakresie włączenia cyfrowego, e-dostępności, e-uczenia się i e-edukacji, umiejętności cyfrowe	1 500 000
	103 Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych, w szczególności tych, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą, w tym zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także ludzi młodych ze środowisk marginalizowanych, w tym poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży	2 000 000
	105 Równość kobiet i mężczyzn we wszystkich dziedzinach, w tym pod względem dostępu do zatrudnienia, rozwoju kariery zawodowej, godzenia życia zawodowego i prywatnego, a także promowanie równego wynagrodzenia za taką samą pracę	400 000
	108 Modernizacja instytucji działających na rynku pracy, np. publicznych i prywatnych służb zatrudnienia, oraz lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy, w tym poprzez przedsięwzięcia służące ponadnarodowej mobilności pracowników, a także systemy mobilności i lepszą współpracę pomiędzy instytucjami a właściwymi zainteresowanymi podmiotami	2 000 000
	113 Promowanie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz gospodarki społecznej i gospodarki solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia	2 000 000
	117 Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym, nieformalnym i pozaformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji	2 000 000
	118 Lepsze dopasowywanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu, realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami	2 500 000

Tabela 7: Wymiar 2 Forma finansowania		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
1. Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza	01 Dotacja bezzwrotna	77 500 000
2. Zrównoważony transport transgraniczny	01 Dotacja bezzwrotna	55 800 000
3. Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie	01 Dotacja bezzwrotna	12 400 000

Tabela 8: Wymiar 3 Typ obszaru		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
1. Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza	07 Nie dotyczy	77 500 000
2. Zrównoważony transport transgraniczny	07 Nie dotyczy	55 800 000
3. Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie	07 Nie dotyczy	12 400 000

Tabela 9: Wymiar 6 Terytorialne mechanizmy wdrażania		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
1. Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza	07 Nie dotyczy	77 500 000
2. Zrównoważony transport transgraniczny	07 Nie dotyczy	55 800 000
3. Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie	07 Nie dotyczy	12 400 000

2.A.9. Podsumowanie planowanego wykorzystania pomocy technicznej z uwzględnieniem, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny instytucji zaangażowanych w zarządzanie programami i ich kontrolę oraz beneficjentów oraz, w razie potrzeby, działań wzmacniających potencjał administracyjny właściwych partnerów uczestniczących we wdrażaniu programów

Nie dotyczy – wykorzystanie pomocy technicznej nie obejmuje działań właściwych dla niektórych osi priorytetowych.

2.B. Opis osi priorytetowych dotyczących pomocy technicznej

2.B.1. Oś priorytetowa

OŚ PRIORYTETOWA: Pomoc techniczna

2.B.2. Fundusz i podstawa dla kalkulacji wsparcia Unii

Fundusz	EFRR
Podstawa kalkulacji (Wydatki kwalifikowalne ogółem lub publiczne wydatki kwalifikowalne)	Wydatki kwalifikowalne ogółem (podstawa: art. 120 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)

2.B.3. Cele szczegółowe i oczekiwane rezultaty

Nie dotyczy – wsparcie na rzecz tej osi priorytetowej nie przekracza kwoty 15 mln EUR.

2.B.4. Wskaźniki rezultatu

Tabela 10: Specyficzne dla Programu wskaźniki rezultatu

Nie dotyczy — wsparcie na rzecz tej osi priorytetowej nie przekracza kwoty 15 mln EUR.

2.B.5. Przedsięwzięcia, które mają zostać objęte wsparciem, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych

2.B.5.1. Opis przedsięwzięć, które mają zostać objęte wsparciem, oraz ich oczekiwany wkład w realizację celów szczegółowych

Głównym celem osi priorytetowej Pomoc Techniczna (PT) jest wsparcie skutecznej realizacji Programu. Osiągnięcie tego celu wpłynie na osiągnięcie celów pozostałych osi priorytetowych poprzez zapewnienie skutecznego procesu wdrażania i zarządzania Programem, jak również wykorzystanie środków EFRR.

Celem szczegółowym osi priorytetowej PT jest przejrzysty, sprawny i skuteczny proces zarządzania, monitorowania, kontroli i wdrażania Programu oraz wspieranie przewidzianych w nim działań informacyjnych i promocyjnych.

Zgodnie z treścią rozporządzeń UE na tę oś priorytetową zostanie przeznaczony 6% całego budżetu Programu (tj. 9 288 723 EUR).

Pomoc Techniczna zostanie wykorzystana na sfinansowanie realizacji zadań szczegółowo opisanych w sekcji 5.3. Programu, prowadzonych przez podmioty zaangażowane we wdrażanie Programu.

Konkretne działania objęte wsparciem PT mogą obejmować:

- wybór projektów, ocenę i ciągłe monitorowanie realizacji projektów,
- posiedzenia Komitetu Monitorującego, grup roboczych i inne spotkania istotne z punktu widzenia Programu,
- weryfikację i kontrolę działań, w tym wizyty na miejscu,
- bazę danych na potrzeby zarządzania Programem oraz jego monitorowania i oceny,
- pomoc dla beneficjentów na etapie konceptualizacji, przygotowywania oraz poszukiwania partnerów projektu, w tym konsultacje, seminaria i szkolenia,
- promocję Programu zgodnie ze Strategią Komunikacji Programu i rocznymi planami działań w zakresie komunikacji realizowanymi przez Wspólny Sekretariat Techniczny (WST) oraz Regionalne Punkty Kontaktowe (RPK) w Polsce i na Słowacji,
- rozwijanie potencjału struktur Programu,
- ocenę Programu, ekspertyzę i badania istotne dla realizacji Programu.

2.B.5.2. Wskaźniki produktu, które mają się przyczynić do osiągnięcia rezultatów

Tabela 11: Wskaźniki produktu

Nr identyfikacyjny	Wskaźnik	Jednostka pomiaru	Wartość docelowa (2023) (opcjonalnie)	Źródło danych
1.	Utworzone i funkcjonujące instytucje programowe	Liczba		

2.B.6. Kategorie interwencji

Tabele 12-14: Kategorie interwencji

Tabela 12: Wymiar 1 Zakres interwencji		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
Pomoc techniczna	121 Przygotowanie, wdrażanie, monitorowanie i kontrola	3 720 000
	122 Ewaluacja i badania	2 790 000
	123 Informacja i komunikacja	2 778 723

Tabela 13: Wymiar 2 Forma finansowania		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
Pomoc techniczna	01 Dotacja bezzwrotna	9 288 723

Tabela 14: Wymiar 3 Typ obszaru		
Oś priorytetowa	Kod	Kwota (w EUR)
Pomoc techniczna	07 Nie dotyczy	9 288 723

SEKCJA 3. PLAN FINANSOWY

3.1. Środki finansowe z EFRR (w EUR)

Tabela 15

Fundusz	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Ogółem
EFRR	7 687 561	11 224 879	16 029 837	29 126 119	29 708 642	30 302 815	30 908 870	154 988 723
Kwoty IPA (w stosownych przypadkach)	-	-	-	-	-	-	-	-
Kwoty EIS (w stosownych przypadkach)	-	-	-	-	-	-	-	-
Ogółem	7 687 561	11 224 879	16 029 837	29 126 119	29 708 642	30 302 815	30 908 870	154 988 723

3.2.A. Łączne środki finansowe z EFRR oraz współfinansowania krajowego (w EUR)

Tabela 16: Plan finansowy

Oś priorytetowa	Fundusz	Podstawa kalkulacji wsparcia Unii	Wsparcie Unii (a)	Wkład krajowy (b) = (c) + (d)	Szacunkowy podział wkładu krajowego		Finansowane ogółem (e) = (a) + (b)	Stopa dofinansowania (f) = (a)/(e)	Dla celów informacyjnych	
					Krajowe środki publiczne (c)	Krajowe środki prywatne (d)			Wkłady państw trzecich	Wkład EBI
Oś priorytetowa 1 <i>Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza</i>	EFRR (w tym ewentualnie kwoty przeniesione z IPA i ENI)	Koszty kwalifikowane ogółem	77 500 000	13 676 471	12 992 647	683 824	91 176 471	85%	-	-
	IPA	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	EIS	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Oś priorytetowa 2 <i>Zrównoważony transport transgraniczny</i>	EFRR (w tym ewentualnie kwoty przeniesione z IPA i ENI)	Koszty kwalifikowane ogółem	55 800 000	9 847 059	9 354 706	492 353	65 647 059	85%	-	-
	IPA	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	EIS	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Oś priorytetowa 3 <i>Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie</i>	EFRR (w tym ewentualnie kwoty przeniesione z IPA i ENI)	Koszty kwalifikowane ogółem	12 400 000	2 188 236	2 078 824	109 412	14 588 236	85%	-	-
	IPA	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	EIS	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Oś priorytetowa 4 <i>Pomoc techniczna</i>	EFRR (w tym ewentualnie kwoty przeniesione z IPA i ENI)	Koszty kwalifikowane ogółem	9 288 723	1 639 187	1 639 187	-	10 927 910	85%	-	-
	IPA	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	EIS	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ogółem	EFRR	Koszty kwalifikowane ogółem	154 988 723	27 350 953	26 065 364	1 285 589	182 339 676	85%	-	-
	IPA	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	EIS	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ogółem	Ogółem wszystkie fundusze	Koszty kwalifikowane ogółem	154 988 723	27 350 953	26 065 364	1 285 589	182 339 676	85%	-	-

3.2.B. Podział według osi priorytetowej i celu tematycznego

Tabela 17

Nie dotyczy

Tabela 18: Szacunkowa kwota wsparcia, która ma być wykorzystana na cele związane ze zmianami klimatu

Oś priorytetowa	Szacunkowa kwota wsparcia, która ma być wykorzystana na cele związane ze zmianami klimatu (w EUR)	Udział w całkowitej alokacji na Program (%)
1. Ochrona i rozwój dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego obszaru pogranicza	15 100 000	9,74
2. Zrównoważony transport transgraniczny	2 480 000	1,6
3. Rozwój edukacji transgranicznej i uczenia się przez całe życie	0	0
Ogółem	17 580 000	11,34

SEKCJA 4. ZINTEGROWANE PODEJŚCIE DO ROZWOJU TERYTORIALNEGO

Program nie przewiduje realizacji zintegrowanych inwestycji terytorialnych.

4.1. Rozwój lokalny kierowany przez społeczność

Nie dotyczy

4.2. Zintegrowane działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich

Tabela 19 Zrównoważone i zintegrowane działania na rzecz obszarów miejskich — szacunkowa alokacja z EFRR

Nie dotyczy

4.3. Zintegrowane inwestycje terytorialne (ZIT)

Tabela 20: Szacunkowa alokacja finansowa na ZIT inne niż wymienione w pkt 4.2 (kwota łączna)

Nie dotyczy

4.4. Wkład planowanych interwencji w realizację strategii makroregionalnych i strategii morskich, zgodnie z potrzebami obszaru objętego Programem, określonymi przez właściwe państwa członkowskie, z uwzględnieniem, w stosownych przypadkach, ważnych projektów strategicznych zidentyfikowanych w tych strategiach

W kontekście strategii makroregionalnych priorytety Programu można postrzegać jako uzupełnienie Strategii Unii Europejskiej dla regionu Morza Bałtyckiego oraz Strategii Unii Europejskiej dla regionu Dunaju. Należy jednak mieć na uwadze, że żadna ze wspomnianych strategii makroregionalnych nie obejmuje całego Programu, a wręcz strategie te dzielą obszar wsparcia Programu wzdłuż granicy administracyjnej między Polską a Słowacją. W związku z tym transgraniczne projekty realizowane w ramach Programu będą wpisywały się tylko we wspólne cele wspomnianych strategii, zwłaszcza poprzez zapewnienie ogółowi społeczeństwa dostępu do dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.

SEKCJA 5. PRZEPISY WYKONAWCZE DO PROGRAMU EWT

5.1. Odpowiednie instytucje i podmioty

Tabela 21: Instytucje Programu

Instytucja/podmiot	Nazwa instytucji/podmiotu	Kierownik instytucji/podmiotu
Instytucja Zarządzająca (pełniąca jednocześnie funkcję Instytucji Certyfikującej)	minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego (Rzeczpospolita Polska)	minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego (Rzeczpospolita Polska)
Instytucja Audytowa	Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej w Ministerstwie Finansów (Rzeczpospolitej Polskiej) (wspierany przez Grupę Audytorów)	Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej w Ministerstwie Finansów (Rzeczpospolitej Polskiej)

Podmiot, któremu Komisja przekazywać będzie płatności:

☒ Instytucja Zarządzająca	
☐ Instytucja Certyfikująca	

Tabela 22: Podmiot lub podmioty wyznaczone do wykonywania zadań w zakresie kontroli i audytu

Instytucja/podmiot	Nazwa instytucji/podmiotu	Kierownik instytucji/podmiotu
Podmiot lub podmioty wyznaczone do wykonywania	Republika Słowacka: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	Republika Słowacka: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

zadań w zakresie kontroli	Rzeczpospolita Polska: Wojewodowie z województw: podkarpackiego, śląskiego i małopolskiego. Nie dotyczy Pomocy Technicznej: Kontrolerzy PT zostaną wyznaczeni odrębnie.	Rzeczpospolita Polska: Wojewoda Podkarpacki, Śląski i Małopolski
Podmiot lub podmioty wyznaczone do wykonywania zadań w zakresie audytu	Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej w Ministerstwie Finansów (Rzeczpospolitej Polskiej)	Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej w Ministerstwie Finansów (Rzeczpospolitej Polskiej)

5.2. Procedura utworzenia wspólnego sekretariatu

Wspólny Sekretariat Techniczny (WST) utworzony w okresie programowym 2007-2013 będzie kontynuował swoją działalność dla celów realizacji Programu 2014-2020.

WST będzie finansowany ze środków Pomocy Technicznej. Pracownicy WST będą reprezentować obydwie państwa uczestniczące w Programie, ich liczba i kwalifikacje dostosowane będą do funkcji pełnionych przez WST.

WST wspierany jest w wykonywaniu powierzonych mu zadań przez Regionalne Punkty Kontaktowe umiejscowione w Urzędach Marszałkowskich województw: śląskiego, małopolskiego i podkarpackiego - po stronie polskiej oraz w Wyższych Jednostkach Terytorialnych Preszów i Żylina po stronie słowackiej.

5.3. Krótki opis rozwiązań w zakresie zarządzania i kontroli

Instytucja	Główne zadania
Państwo członkowskie	<p>Zadania państw członkowskich realizowane przez słowackie Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (zwane również dalej „Instytucją Krajową”) oraz polskiego ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wyznaczenie Instytucji Zarządzającej (pełniące jednocześnie funkcję Instytucji Certyfikującej), Instytucji Audytowej, Wspólnego Sekretariatu Technicznego oraz Komitetu Monitorującego Programu, 2. ustanowienie krajowych wymogów i warunków realizacji Programu oraz zapewnienie ich skutecznego funkcjonowania, zgodnie z przepisami i zasadami Programu, 3. ustanowienie krajowego systemu kontroli projektów realizowanych w ramach Programu oraz zapewnienie, że system funkcjonuje skutecznie oraz zgodnie z przepisami i zasadami Programu, 4. zapewnienie weryfikacji wydatków przez Kontrolerów w rozumieniu art. 23 ust. 4 rozporządzenia (UE)

	<p>nr 1299/2013 (zwanymi dalej: Kontrolerami) w ciągu trzech miesięcy od złożenia dokumentów przez beneficjenta,</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. rozpatrywanie skarg/zastrzeżeń dotyczących wyników kontroli Kontrolerów, 6. zapewnienie prawidłowego funkcjonowania krajowego systemu zapobiegania, wykrywania i korygowania nieprawidłowości, 7. informowanie KE o nieprawidłowościach, których wartość przekracza kwotę 10 000 EUR wkładu unijnego oraz o wynikach działań podjętych w związku z wykrytymi nieprawidłowościami, 8. ponoszenie odpowiedzialności finansowej w przypadku braku możliwości odzyskania od beneficjenta kwot nienależnie wypłaconych w ramach Programu (art. 27 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 oraz art. 122 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013), 9. potwierdzenie, na wniosek Instytucji Zarządzającej, kwalifikowalności partnerów na podstawie prawa krajowego, 10. coroczna ocena funkcjonowania krajowego systemu kontroli, 11. przeprowadzanie kontroli trwałości, zgodnie z art. 71 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, 12. pełnienie funkcji pełnoprawnego członka Komitetu i Podkomitetu Monitorującego Program, 13. współpraca z innymi instytucjami realizującymi Program (m.in. sporządzenie i aktualizacja dokumentów Programu, sporządzanie rocznych raportów dla Komisji Europejskiej), 14. zapewnienie krajowego dofinansowania z budżetu państwa Republiki Słowackiej (zgodnie z przepisami prawa słowackiego) przez Instytucję Krajową.
Komitet Monitorujący	<ol style="list-style-type: none"> 1. zatwierdzanie dokumentów programowych oraz kryteriów wyboru projektów, 2. w razie zaistniałej potrzeby zatwierdzanie zmian dokumentów programowych oraz ustanowionych kryteriów wyboru projektów, 3. wybór projektów do dofinansowania, 4. ustalenie programowych zasad kwalifikowalności, w przypadku podjęcia takiej decyzji, 5. rozpatrywanie skarg dotyczących wyboru projektów, 6. monitorowanie postępu wdrażania Programu i jego osi priorytetowych, zgodnie z art. 49 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013, 7. zatwierdzanie rocznych i końcowych raportów z realizacji Programu, 8. dokonywanie przeglądu zarządzania finansowego oraz realizacji Programu,

	<ol style="list-style-type: none"> 9. proponowanie zmian w dokumentach programowych i opiniowanie zmian proponowanych przez Instytucję Zarządzającą, 10. zatwierdzanie/sugerowanie propozycji realokacji środków pomiędzy osiami priorytetowymi Programu, 11. zatwierdzenie Strategii Komunikacji oraz rocznych planów komunikacji, a także monitorowanie i wydawanie zaleceń odnośnie ich realizacji, 12. pełnienie innych funkcji i zadań wynikających z Regulaminu Komitetu, 13. opiniowanie struktury instytucjonalnej Programu, 14. bieżące otrzymywanie informacji w zakresie: rezultatów projektów realizowanych w ramach Programu, głównych działaniach informacyjno-promocyjnych podejmowanych w ramach Programu, wynikach, ocenach i zaleceniach wynikających z przeprowadzonych ewaluacji oraz ocen funkcjonowania systemu zarządzania i kontroli, z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z przepisów prawa krajowego, 15. zatwierdzenie Planu Ewaluacyjnego. <p>Na potrzeby mikroprojektów ustanowiony zostanie osobny Podkomitet Monitorujący/Podkomitety Monitorujące, którego/których kompetencje zostaną określone w Regulaminie Podkomitetu Monitorującego.</p>
<p>Instytucja Zarządzająca (pełniąca jednocześnie funkcje Instytucji Certyfikującej)</p>	<p><u>Zadania Instytucji Zarządzającej, wykonywane przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego Rzeczypospolitej Polskiej:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. monitorowanie realizacji wskaźników Programu, 2. opracowanie dokumentów programowych i ich aktualizacja, 3. podpisanie porozumienia kompetencyjnego ze Wspólnym Sekretariatem Technicznym, 4. przeprowadzanie kontroli systemowych we Wspólnym Sekretariacie Technicznym, 5. ustalanie i nakładanie korekt finansowych z tytułu nieprawidłowej realizacji umowy o dofinansowaniu przez beneficjenta, 6. dopilnowanie, aby każdy wydatek beneficjenta uczestniczącego w danej operacji został zweryfikowany przez wyznaczonego Kontrolera, 7. rozpatrywanie skarg dotyczących realizacji umowy o dofinansowanie, 8. prowadzenie ewaluacji, 9. zapewnienie właściwej informacji i promocji Programu, 10. podpisywanie z beneficjentami umów o dofinansowanie oraz

	<p>aneksów do tych umów,</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. dokonywanie płatności na rzecz beneficjentów, 12. księgowanie operacji gospodarczych, 13. odzyskiwanie należności, 14. zapewnienie prawidłowego gromadzenia danych w systemie informatycznym, 15. informowanie Komitetu Monitorującego o rezultatach projektów realizowanych w ramach Programu, głównych działaniach informacyjno-promocyjnych podejmowanych w ramach Programu oraz o wynikach, ocenach i zaleceniach wynikających z przeprowadzonych ewaluacji, 16. konsultowanie z Komitetem Monitorującym struktury instytucjonalnej Programu, 17. bieżące informowanie Komitetu Monitorującego o funkcjonowaniu systemu zarządzania i kontroli, z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z przepisów prawa krajowego, 18. przygotowanie Planu Ewaluacyjnego, 19. wybór projektów do kontroli trwałości. <p><u>Zadania Instytucji Zarządzającej oddelegowane do Centrum Projektów Europejskich:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 20. przeprowadzanie kontroli krzyżowych, mających na celu wykrycie i eliminowanie podwójnego finansowania wydatków w ramach Programu. <p><u>Zadania Instytucji Certyfikującej, wykonywane przez Instytucję Zarządzającą:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 21. sporządzanie i przedkładanie Komisji Europejskiej wniosków o płatności, 22. sporządzanie rocznych sprawozdań finansowych, 23. poświadczanie kompletności, dokładności i prawdziwości przedłożonych rocznych sprawozdań finansowych, 24. prowadzenie w formie elektronicznej zapisów księgowych dotyczących wydatków zadeklarowanych Komisji Europejskiej, 25. prowadzenie ewidencji kwot podlegających procedurze odzyskiwania i kwot wycofanych po anulowaniu całości lub części wkładu dla operacji.
<p>Wspólny Sekretariat Techniczny w Krakowie</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. tworzenie warunków ułatwiających zawieranie partnerstw transgranicznych oraz zarządzanie procesem składania i oceny wniosków o dofinansowanie w odniesieniu do wszystkich projektów (z wyjątkiem mikroprojektów), jak również przygotowywanie umów o dofinansowanie/ aneksów, 2. wspieranie wnioskodawców i partnerów podczas realizacji

	<p>projektów,</p> <p>3. zarządzanie wdrażaniem projektów (m.in.: weryfikacja raportów z postępów realizacji projektów, przeprowadzanie kontroli na zakończenie realizacji projektów poprzez sprawdzenie kompletności dokumentacji koniecznej do wypłaty refundacji), monitorowanie rezultatów projektów oraz procesu realizacji Programu jako całości, a także zarządzanie tym procesem,</p> <p>4. gromadzenie i analizowanie danych dotyczących realizacji Programu; przekazywanie informacji Komitetowi Monitorującemu oraz wspieranie go w jego działaniach,</p> <p>5. prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych zgodnie z rozporządzeniami Unii Europejskiej oraz Strategią Komunikacji Programu,</p> <p>6. informowanie o nieprawidłowościach zgodnie z procedurami zatwierdzonymi przez Instytucję Zarządzającą.</p>
Kontrolerzy w rozumieniu art. 23 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 (Kontrolerzy)	<p>Zadania Kontrolerów realizowane przez Wojewodę Podkarpackiego, Śląskiego i Małopolskiego po stronie polskiej oraz przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi po stronie słowackiej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – weryfikacja, czy dofinansowane produkty i usługi zostały faktycznie dostarczone, czy wydatki deklarowane przez beneficjentów zostały zapłacone oraz czy są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa Unii Europejskiej oraz prawa krajowego, dokumentami programowymi i warunkami udzielenia wsparcia na dane działanie.
Instytucja Audytowa	<p>Zadania Instytucji Audytowej, realizowane przez Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej w Ministerstwie Finansów Rzeczypospolitej Polskiej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie prowadzenia audytów systemów zarządzania i kontroli na podstawie stosownej próby oraz rocznych sprawozdań finansowych.

Instytucja Zarządzająca

Ustalenia i procedury IZ z okresu programowania 2007-2013, odnoszące się do kwestii wdrożeniowych oraz zatrudnienia personelu, zostaną zasadniczo zachowane. W regulaminie organizacyjnym IZ zostanie m.in. określona struktura organizacyjna, kwestia podległości służbowej, zakres uprawnień do podpisywania dokumentów, a także zakres zadań poszczególnych komórek organizacyjnych (w tym informacje przewidziane w art. 125 i 126 rozporządzenia (UE) 1303/2013).

W Porozumieniu pomiędzy Instytucją Zarządzającą a Instytucją Krajową (Porozumienie) zostaną określone obowiązki każdego państwa członkowskiego, jak również sposoby komunikacji/porozumiewania się pomiędzy IZ a IK.

Komitet Monitorujący

W ciągu trzech miesięcy od daty otrzymania przez IZ informacji o zatwierdzeniu Programu przez Komisję Europejską zostanie powołany Komitet Monitorujący. W tym terminie każde państwo członkowskie wyznaczy przedstawicieli w KM. Na pierwszym posiedzeniu KM zostanie przyjęty regulamin organizacyjny komitetu, w którym zostaną określone m.in. obowiązki członków KM, skład KM, zasady dotyczące zachowania bezstronności oraz sposób podejmowania decyzji.

Uzgodnienia dotyczące kontroli w rozumieniu art. 23 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013

Każde państwo uczestniczące w Programie wyznacza Kontrolera/ów, w rozumieniu art. 23 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 odpowiedzialnego/yh za przeprowadzanie weryfikacji wydatków przedstawianych przez wszystkich beneficjentów ze swojego terytorium. Każde państwo określa własny sposób wyznaczania Kontrolera/ów (w tym ustalenia dotyczące personelu oraz finansowania), w związku z tym metody wyznaczania Kontrolerów mogą się różnić w zależności od wybranego systemu kontroli.

W celu zapewnienia spójności systemów kontroli we wszystkich uczestniczących państwach oraz utrzymania przejrzystości wykonywanej kontroli, IZ określi minimalne standardy kontroli oraz przekaze praktyczne wskazówki w zakresie wykonywania kontroli w Programie.

Instytucja Audytowa

Organem pełniącym rolę Instytucji Audytowej (IA) jest Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej (GIKS) w Ministerstwie Finansów RP. Funkcję GIKS pełni sekretarz lub podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów. GIKS wykonuje swoje zadania przy pomocy Departamentu Ochrony Interesów Finansowych Unii Europejskiej w Ministerstwie Finansów oraz 16 Urzędów Kontroli Skarbowej (UKS). W ramach struktury organizacyjnej UKS utworzono odrębne komórki odpowiedzialne za wykonywanie audytów wydatkowania środków unijnych.

IA zapewnia, że podejmowane czynności audytowe są zgodne z międzynarodowo uznanymi standardami audytu. IA jest niezależna od Instytucji Zarządzającej (pełniącej również funkcję Instytucji Certyfikującej). IA ma wyłączną odpowiedzialność za planowanie i wybór projektów (operacji) objętych audytem, a także za uzgodnienie sposobu prowadzenia czynności audytowych oraz sprawozdawania z podjętych ustaleń i wydanych zaleceń/rekomendacji.

Instytucja Audytowa będzie wspierana przez Grupę Audytorów składającą się z przedstawicieli każdego z uczestniczących państw. Grupa Audytorów zostanie powołana najpóźniej w ciągu trzech miesięcy od daty decyzji KE o zatwierdzeniu Programu. Grupa Audytorów, pod przewodnictwem IA, sporządzi a następnie zatwierdzi Strategię Audytu, opisującą m.in. kompetencje oraz główne obowiązki IA i Grupy Audytorów oraz regulamin organizacyjny.

Sposób wyznaczania członków Grupy Audytorów (w tym ustalenia dotyczące personelu oraz finansowania) zostanie określony odrębnie przez każde uczestniczące państwo, w związku z tym sposób wyznaczania może się różnić w zależności od wybranego systemu.

Ustalenia dotyczące procedury dokonywania płatności

Zgodnie z art. 27 rozporządzenia 1299/2013 wkład finansowy z EFRR dla Programu będzie przekazywany na jedno konto bankowe. Konto bankowe Programu zostanie otwarte w ciągu trzech miesięcy od daty przekazania do IZ decyzji o zatwierdzeniu Programu przez KE.

Opis oraz schemat przepływu środków EFRR do beneficjentów zostanie określony w dokumentach programowych.

Ustalenia dotyczące monitorowania

W celu zapewnienia monitorowania wdrażania Programu oraz implementacji wymogów e-cohesion beneficjenci/partnerzy oraz instytucje programowe (w tym Kontrolerzy) będą używać systemu informatycznego. System informatyczny będzie funkcjonował w momencie podpisywania umów o dofinansowanie. Dane będą zbierane na poziomie Programu i będą wykorzystywane m.in. do przygotowania rocznych i końcowych sprawozdań z realizacji wdrażania programu do KE.

Ustalenia dotyczące oceny projektów

Projekty (wnioski o dofinansowanie) będą składane w ramach ogłaszanych naborów. Zasady składania wniosków, ich oceny oraz wyboru będą określone w dokumentach programowych.

Szczegółowe kryteria wyboru projektów do dofinansowania zostaną zatwierdzone przez KM.

Wnioski o dofinansowanie będą oceniane pod kątem formalnym i jakościowym. Ocenę będzie koordynował WST. Ocena ta będzie przeprowadzana przez WST oraz w razie potrzeby przez ekspertów zewnętrznych. WST zapewnia bezstronność oceny.

Decyzja w sprawie wyboru projektów do dofinansowania podejmowana jest przez KM zgodnie z art. 12 ust. 1 rozporządzenia (UE) 1299/2013.

W przypadku wystąpienia pomocy publicznej, jej udzielenie będzie zgodne z ramami prawnymi Unii Europejskiej. Szczegółowe przepisy/zasady dotyczące udzielania pomocy publicznej zostaną opisane w dokumentach programowych oraz w schemacie pomocowym, jeżeli taki zostanie przygotowany.

Ustalenia dotyczące rozpatrywania skarg/zastrzeżeń

Rozpatrywanie skarg od wyboru projektów - odpowiednie przepisy w tym zakresie zostaną zawarte w dokumentach programowych. Szczegółowa procedura zostanie również opisana w regulaminie organizacyjnym KM.

Rozpatrywanie skarg/zastrzeżeń dotyczących wyników kontroli w rozumieniu art. 23 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 - odpowiednie informacje w tym zakresie zostaną zawarte w dokumentach programowych oraz Porozumieniu.

Rozpatrywanie skarg dotyczących realizacji umowy o dofinansowanie - informacje w tym zakresie zostaną zawarte w umowie o dofinansowanie z Beneficjentem Wiodącym, dokumentach programowych oraz Porozumieniu.

Ustalenia w przypadku wystąpienia trudności we wdrażaniu Programu

W przypadku wystąpienia trudności w zakresie wdrażania Programu, państwa członkowskie wspierają IZ/WST w procesie wyjaśniania/rozwiązywania danej sprawy. Szczegóły postępowania zostaną określone w Porozumieniu.

Ustalenia dotyczące przepisów o zamówieniach publicznych

Realizacja projektów odbywa się zgodnie ze wspólnotowymi i krajowymi przepisami dotyczącymi zamówień publicznych. Bardziej szczegółowe uregulowania zostaną określone w Porozumieniu, dokumentach programowych oraz na poziomie umowy o dofinansowanie i umowy partnerskiej.

Ustalenia dotyczące zamknięcia Programu

Właściwe/poprawne zamknięcie Programu zostanie zapewnione przez IZ oraz państwa członkowskie. Zamknięcie Programu zostanie przeprowadzone zgodnie z odpowiednimi przepisami wydanymi przez KE.

5.4. Podział odpowiedzialności pomiędzy uczestniczącymi państwami członkowskimi w przypadku korekt finansowych wprowadzonych przez instytucję zarządzającą lub Komisję

Państwo członkowskie ponosi odpowiedzialność za wykorzystanie środków EFRR z Programu zgodnie z następującymi zasadami:

- 1) W przypadkach opisanych w treści art. 27 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 dotyczącego EWT, w odniesieniu do wydatków niekwalifikowanych związanych z projektem i poniesionych przez partnerów projektu z siedzibą na terenie danego państwa członkowskiego, odpowiedzialność ponosi to państwo członkowskie.
- 2) W przypadku korekt finansowych wynikających z nieprawidłowości, państwa członkowskie ponoszą konsekwencje finansowe proporcjonalne do stwierdzonych na ich terytorium nieprawidłowości:
 - a) Nieprawidłowości systemowe na poziomie państwa członkowskiego:

Odpowiedzialność finansową ponosi państwo członkowskie, które wprowadziło na swoim terytorium wadliwie działający system (np. w ramach kontroli). W przypadku wykrycia istotnych błędów w systemie obu lub więcej państw członkowskich oraz w sytuacji, gdy części nałożonej korekty finansowej nie można przypisać określonemu państwu członkowskiemu, odpowiedzialność finansowa zostaje podzielona pomiędzy państwa członkowskie proporcjonalnie do wkładu EFRR wypłaconego partnerom krajowym zaangażowanym w realizację projektu. Wkład EFRR wypłacony krajowym partnerom projektów oblicza się według stanu na dzień wydania przez Komisję Europejską ostatecznej decyzji w sprawie korekty.

b) Przekroczenie dopuszczalnego progu błędu w Programie:

Odpowiedzialność finansowa za dodatkowe korekty powinna zostać poniesiona przez państwo członkowskie, które przekroczyło dopuszczalny próg błędu. W przypadku przekroczenia dopuszczalnego progu błędu przez dwa lub więcej państw członkowskich, konsekwencje finansowe będą proporcjonalne do procentowej wartości wykrytych na ich terytorium nieprawidłowości, które spowodowały przekroczenie dopuszczalnej granicy błędu na poziomie państw członkowskich.

- 3) W przypadku nieprawidłowości będących rezultatem wspólnie podejmowanych przez państwa członkowskie decyzji dotyczących Programu, w tym nieosiągnięcia celów Programu oraz sytuacji, w której nieprawidłowości wynikających z korekty finansowej nie można przypisać konkretnemu państwu członkowskiemu, odpowiedzialność finansowa powoduje uszczuplenie budżetu Programu. Jeżeli redukcja budżetu Programu nie jest możliwa, odpowiedzialność państwa członkowskiego jest proporcjonalna do wkładu EFRR wypłaconego partnerom projektu z jego terytorium. Wkład EFRR wypłacony partnerom projektu z danego państwa członkowskiego projektu oblicza się według stanu na dzień wydania ostatecznej decyzji Komisji Europejskiej w sprawie korekty.
- 4) W przypadku nieprawidłowości wynikających z działań i decyzji podjętych przez Instytucję Zarządzającą, Instytucję Certyfikującą i/ lub Wspólny Sekretariat Techniczny, zobowiązania wobec Komisji Europejskiej i Komitetu Monitorującego są ponoszone przez państwo członkowskie, w którym mają swoją siedzibę Instytucja Zarządzająca, Instytucja Certyfikująca i/ lub Wspólny Sekretariat Techniczny.

Instytucja Zarządzająca i Instytucja Krajowa mają obowiązek przypisania danego przypadku do jednej z opisanych powyżej kategorii.

5.5. Stosowanie euro

Wydatki poniesione w walucie innej niż euro przeliczane są przez beneficjentów na euro na podstawie miesięcznego księgowego kursu wymiany stosowanego przez Komisję w miesiącu, w którym wydatki zostały przedłożone do weryfikacji przez kontrolera.

5.6. Zaangażowanie partnerów

Udział partnerów w przygotowaniu Programu

Przygotowanie Programu zostało zorganizowane w zgodzie z zasadą partnerstwa zapisaną w art. 5 rozporządzenia (UE) 1303/2013 i *Europejskim kodeksie postępowania w dziedzinie partnerstwa* przyjętym przez KE.

Proces przygotowania Programu był koordynowany przez Instytucję Zarządzającą we współpracy z Instytucją Krajową. Polsko-słowacka grupa robocza była głównym ciałem odpowiedzialnym za przygotowanie dokumentu programowego. W jej skład wchodził m.in. przedstawiciele władz na poziomie krajowym, przedstawiciele urzędów marszałkowskich/ słowackich krajów objętych Programem. Do prac grupy zostali włączeni partnerzy

gospodarczy i społeczni (przedstawiciele pracowników i pracodawców) oraz reprezentanci społeczeństwa obywatelskiego (z następujących dziedzin: środowisko, promowanie włączenia społecznego, równość płci i niedyskryminacja, sektor pozarządowy). Dobór partnerów był przeprowadzony w sposób transparentny we współpracy pomiędzy Instytucją Zarządzającą, Instytucją Krajową oraz polskimi urzędami marszałkowskimi i słowackimi krajami. Pełna lista instytucji uczestniczących w grupie roboczej znajduje się w sekcji 9.3.

W celu zapewnienia szerokiego dostępu do informacji na temat celów, zasad i struktur Programu, w Polsce i na Słowacji w kwietniu-maju 2014 r. przeprowadzono konsultacje publiczne dokumentu programowego. Właściwi interesariusze jak również ogół społeczeństwa mieli okazję wyrazić swoje opinie na temat dokumentu. Informacje na temat rozpoczęcia procesu konsultacji zostały opublikowane w prasie regionalnej oraz przesłane pocztą elektroniczną do potencjalnych beneficjentów z obszaru programowego jak również do właściwych interesariuszy (w tym do członków Polsko-Słowackiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Transgranicznej). Projekt dokumentu programowego został opublikowany na oficjalnych stronach internetowych. Ponadto na obszarze programowym zorganizowano otwartą dla społeczeństwa konferencję, na której omawiano projekt Programu.

Zaangażowanie partnerów w okresie wdrażania Programu

Zgodnie z art. 5 rozporządzenia (UE) 1303/2013 i *Europejskim kodeksem postępowania w dziedzinie partnerstwa*, zaangażowanie właściwych partnerów we wdrażanie Programu zostanie zapewnione poprzez ich udział w pracach Komitetu Monitorującego.

SEKCJA 6. KOORDYNACJA

W celu zapewnienia spójności i komplementarności z innymi programami realizowanymi ze środków unijnych, a także z innymi unijnymi i krajowymi instrumentami podejmowane są właściwe działania zarówno po stronie polskiej, jak i po stronie słowackiej. Po stronie polskiej minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego zapewnia koordynację na poziomie Umowy Partnerstwa (UP), która stanowi punkt odniesienia dla wszystkich dokumentów związanych z perspektywą finansową UE 2014-2020.

Głównym podmiotem wspomagającym proces koordynacji strategicznej UP jest Komitet Koordynacyjny Umowy Partnerstwa (KK UP), który podejmuje zasadnicze decyzje odnoszące się do realizacji UP w kwestiach dotyczących koordynacji celów UP oraz celów tematycznych, interwencji polityki spójności, Wspólnej Polityki Rolnej, Wspólnej Polityki Rybackiej, koordynacji z innymi instrumentami UE, instrumentami krajowymi oraz EBI. Przewodniczącym KK UP jest minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego, a wiceprzewodniczącymi minister właściwy do spraw rolnictwa, rozwoju wsi i rybołówstwa oraz dodatkowo minister właściwy do spraw gospodarki jako koordynator Strategii Europa 2020. W skład KK UP wchodzi przedstawiciele wszystkich instytucji zarządzających programami służącymi realizacji UP, ministrów właściwych ze względu na zakres objęty UP, ministra właściwego do spraw finansów publicznych, ministra właściwego do spraw gospodarki, Prezesa GUS, a także partnerzy społeczni i gospodarczy oraz przedstawiciele samorządów, wskazani przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Dodatkowym narzędziem koordynacji strategicznej na poziomie Umowy Partnerstwa jest kontrakt terytorialny, określający wysokość, sposób i warunki finansowania programów regionalnych, w tym sposób wykonywania przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego kontroli i monitoringu nad ich realizacją. Cele tematyczne oraz osie priorytetowe Programu są zaprojektowane tak, by uzupełniały regionalne programy operacyjne uczestniczących województw. Działania w ramach Programu będą komplementarne wobec Regionalnych Programów Operacyjnych województw: małopolskiego, podkarpackiego i śląskiego w szczególności w domenie wykorzystania zasobów dziedzictwa naturalnego i kulturowego, infrastruktury transportowej oraz edukacji i rozwoju kompetencji.

Na Słowacji ogólna koordynacja inicjatyw finansowanych ze środków UE wchodzi w zakres zadań Centralnego Organu Koordynującego Biura Rządu Republiki Słowackiej. Organ ten zajmuje się przygotowaniem ogólnej strategii Umowy Partnerstwa Republiki Słowackiej na lata 2014-2020. Prace przygotowawcze nad Umową Partnerstwa na Słowacji wspierała grupa robocza „Partnerstwo na rzecz polityki spójności”, w skład której wchodzi przedstawiciele centralnych organów administracji państwowej, samorządy regionalne i lokalne, sektor akademicki, stowarzyszenia zawodowe, organizacje pozarządowe i inne. Planowanie poszczególnych programów operacyjnych na nowy okres powierzono odpowiednim centralnym organom administracji państwowej (przyszłe Instytucje Zarządzające).

Rząd Republiki Słowackiej (Centralny Organ Koordynujący), który jest odpowiedzialny za koordynację zarządzania Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych (EFSI) w okresie programowania 2014-2020, realizuje w tym zakresie niniejsze działania:

- aktywna współpraca oraz udzielanie metodycznych wskazówek przy tworzeniu systemów zarządzania programami w celu ujednoczenia procedur oraz eliminacji ryzyka,
- w ramach monitorowania jako narzędzia zarządzania EFSI monitoruje poziom realizacji celów programów operacyjnych/programów celu EWT. Przedkłada do rokowań rządowych Republiki Słowackiej Raport o Stanie Wdrażania EFSI,
- oficjalne powołanie komisji roboczej, której celem jest wsparcie koordynacji pomiędzy wdrażanymi programami w ramach obu celów polityki spójności oraz pozostałych instrumentów finansowych. Członek rządu Republiki Słowackiej, odpowiedzialny za obszar koordynacji wykorzystania środków finansowych w ramach funduszy UE, będzie przewodniczyć komisji roboczej, składającej się z przedstawicieli właściwych instytucji, odpowiedzialnych za realizację programów,
- w razie potrzeby, podczas okresu programowania, będzie możliwe utworzenie ad hoc grupy roboczej ds. koordynacji w ramach Komitetu Monitorującego, której członkami będą przedstawiciele danych programów.

Koordynację programów transgranicznych z Polską, Węgrami, Austrią, Czechami obejmujących zewnętrzną granicę UE z Ukrainą na Słowacji zapewnił Departament ds. Programów Współpracy Transgranicznej przy Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi Republiki Słowackiej.

Zarządzanie działaniami objętymi wsparciem unijnym na Słowacji ma charakter scentralizowany i władze regionalne będą pełniły funkcję podmiotów pośredniczących na potrzeby Zintegrowanego Regionalnego Programu Operacyjnego, którym także zarządza Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi Republiki Słowackiej. Działania prowadzone w ramach

Zintegrowanego Regionalnego Programu Operacyjnego po stronie słowackiej będą uzupełniały Program Współpracy Transgranicznej głównie w zakresie infrastruktury transportowej oraz edukacji i rozwoju kompetencji.

Na poziomie programu współpracy polsko-słowackiej narzędziem koordynacji zarządczej będzie Komitet Monitorujący, którego skład będzie zgodny z zasadą partnerstwa i obejmie m.in. przedstawicieli ww. szczebla centralnego (ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego RP oraz Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi RS) oraz szczebla regionalnego (w przypadku Polski będą to przedstawiciele właściwych województw, którzy odpowiadają za przygotowanie i wdrożenie Regionalnych Programów Operacyjnych, w przypadku Słowacji będą to przedstawiciele regionów Preszów i Żylina).

Cechą wyróżniającą działania Programu współpracy polsko-słowackiej jest transgraniczny wymiar oraz transgraniczny wpływ działań finansowanych na obszarze wsparcia. Cecha ta pozwala na określanie linii demarkacyjnej pomiędzy programem transgranicznym, a programami krajowymi i regionalnymi finansowanymi ze środków UE. W miarę możliwości wynikających z poziomu szczegółowości dokumentu programowego, elementy ww. linii demarkacyjnej zostały już zarysowane w niniejszym dokumencie, w opisach poszczególnych osi priorytetowych. Zostaną one doprecyzowane w dokumentach wdrożeniowych Programu (np. podręcznik Programu, wytyczne dla beneficjentów). W celu zapewnienia komplementarności z interwencjami innych programów na terenie obszaru wsparcia, aspekt komplementarności zostanie uwzględniony jako jeden z elementów wniosku aplikacyjnego.

SEKCJA 7. ZMNIEJSZANIE OBCIĄŻEŃ ADMINISTRACYJNYCH DLA BENEFICJENTÓW

Instytucja Zarządzająca Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska - Republika Słowacka 2007-2013 podjęła szereg działań mających na celu zmniejszenie obciążeń beneficjentów, mimo że możliwości zmniejszenia niektórych z tych obciążeń są ograniczone z uwagi na istniejące przepisy prawa Unii Europejskiej.

Działania już podjęte w ramach programów na rzecz EWT, które warto kontynuować w latach 2014-2020, są następujące:

- uproszczenie struktury dokumentacji na korzyść beneficjentów,
- uproszczenie procedur wprowadzania zmian w projektach w celu ułatwienia i usystematyzowania procesu,
- prowadzenie przejrzystej, komunikatywnej strony internetowej Programu, zawierającej aktualne informacje oraz materiały instruktażowe dla beneficjentów,
- wzmocnienie i rozszerzenie sieci konsultacji,
- opracowanie materiałów pomagających beneficjentom w składaniu wniosków o wsparcie publiczne oraz uczestnictwie w nim (np. instrukcji),
- usprawnienie działania narzędzi elektronicznych mających wspierać beneficjentów w procesie składania wniosków oraz wykorzystania wsparcia publicznego,
- organizacja konferencji, szkoleń, seminariów, konsultacji oraz innych spotkań informacyjnych dla beneficjentów oraz potencjalnych beneficjentów.

Biorąc pod uwagę wcześniejsze doświadczenia w realizacji programów operacyjnych oraz założenia i wymogi nowej perspektywy finansowej 2014-2020, Instytucja Zarządzająca planuje podjęcie następujących kroków w celu zmniejszenia obciążeń administracyjnych beneficjentów w latach 2014-2020:

- a) aby usprawnić i lepiej koordynować realizację Programu oraz monitorować i planować dalsze działania na rzecz zmniejszenia obciążeń administracyjnych beneficjentów:
- z systemu informatycznego będą korzystać wszyscy beneficjenci i partnerzy oraz instytucje uczestniczące w Programie,
 - organizacja spotkań audytorów i innych przedstawicieli instytucji wdrażających Program, umożliwiających wymianę doświadczeń oraz harmonizację stosowanych metod,
 - dokonywanie oceny na bieżąco, zwłaszcza w zakresie działań przewidujących największą liczbę potencjalnych beneficjentów oraz działań, które nie będą wzbudzały widocznego zainteresowania,
 - wykorzystanie uproszczonych procedur obliczania kosztów projektów oraz weryfikacji wydatków (np. jednolitych stawek oraz stawek ryczałtowych),
- b) w celu zapewnienia skutecznego procesu wymiany informacji i promocji:
- organizacja większej liczby spotkań o charakterze przygotowawczym (warsztatów, seminariów, konsultacji) z beneficjentami oraz potencjalnymi beneficjentami,
 - wzmocnienie kompetencji pracowników poszczególnych podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania Programu,
 - zmiana sposobu konsultacji skupienie się bardziej na konsultacjach indywidualnych niż przekazywaniu prostych informacji,
 - szersze wykorzystanie elektronicznych form komunikacji z beneficjentem.

SEKCJA 8. ZASADY HORYZONTALNE

8.1. Zrównoważony rozwój

Kwestie dotyczące zrównoważonego rozwoju należy rozpatrywać na kilku płaszczyznach. Na poziomie oceny i wyboru projektów należyta uwaga skierowana zostanie na wymogi w zakresie ochrony środowiska, łagodzenia skutków zmiany klimatu i dostosowania się do nich, ale także na aspekt gospodarczy polityki: efektywność i racjonalne podejście projektów do środków i zasobów. Ponadto w aspekcie społecznym zrównoważonego rozwoju projekty będą musiały zaspokajać określone potrzeby społeczne regionu pogranicza określone w analizie społeczno-gospodarczej obszaru Programu i uwzględniać udział społeczności lokalnej w działaniach prowadzonych w ramach projektu. Wkład na rzecz tych trzech poziomów polityki zrównoważonego rozwoju będzie odzwierciedlony w procesie oceny projektów (listy kontrolne), realizacji (monitorowanie i kontrola) oraz zamknięcia (ocena).

Aby zapewnić powszechne zrozumienie tej unijnej polityki horyzontalnej działania informacyjne i edukacyjne Wspólnego Sekretariatu Technicznego będą obejmowały kwestie

związane z realizacją środowiskowych, gospodarczych i społecznych aspektów idei zrównoważonego rozwoju.

8.2. Równość szans i niedyskryminacja

Instytucje uczestniczące w Programie będą musiały zapewnić stosowanie polityki równych szans i eliminowania dyskryminacji na wszystkich etapach realizacji Programu: projektowania, realizacji oraz w kontekście dostępu do finansowania. W trakcie przygotowania oraz procesu wyboru projektów należy zwrócić szczególną uwagę na promocję projektów, których celem jest zapobieganie dyskryminacji ze względu na płeć, przynależność rasową lub pochodzenie etniczne, religię lub poglądy, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Wymogi dotyczące dostępności dla osób niepełnosprawnych zostaną uwzględnione nie tylko w projektach infrastrukturalnych (ponieważ stosowane w UE procedury budowlane już narzucają taki wymóg), ale także w tzw. środkach „miękkich”, np. promocji innowacyjnych działań dotyczących usług elektronicznych na rzecz osób z wadami wzroku lub słuchu. W trakcie procesu wyboru projektów szczególna uwaga zostanie skierowana na rozwiązania promujące eliminowanie barier w dostępie dla kobiet, osób niepełnosprawnych, osób starszych itd.

8.3. Równouprawnienie płci

Struktury zarządzające muszą zwrócić należytą uwagę na zasady równouprawnienia płci. Osoby pracujące na rzecz Programu zostaną zatrudnione na podstawie ich wiedzy, kompetencji i zdolności. W miarę możliwości zostaną uwzględnione właściwe potrzeby obu płci, w kontekście warunków zatrudnienia, wspierające innowacyjne i nowoczesne podejście do pracy świadczonej za pośrednictwem Internetu, elastycznych godzin pracy i polityki przyjaznej rodzicom.

Na poziomie projektu polityka ta będzie wspierana podczas oceny projektu, dzięki czemu działania będą odpowiadały potrzebom i preferencjom grup docelowych obu płci. Stosowanie zasady równouprawnienia będzie monitorowane w trakcie procesu realizacji Programu i projektów (sprawozdawczość, wizyty na miejscu itd.). Szczególna uwaga zostanie zwrócona na diagnozowanie i opracowanie środków dostosowanych do indywidualnych potrzeb, odpowiadających określonym wyzwaniom i dyskryminacji danej płci lub grupy osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na terenie pogranicza.

SEKCJA 9. ODRĘBNE ELEMENTY¹⁸

9.1. Duże projekty, które mają być wdrażane w okresie programowania

Tabela 23: Wykaz dużych projektów

Nie dotyczy

¹⁸ Zostanie to przedstawione w formie aneksów w wersji papierowej

9.2. Ramy wykonania dla programu EWT

Tabela 24 Ramy wykonania (tabela podsumowująca)

Ramy wykonania Programu opisano w części 2.A.7.

9.3. Właściwi partnerzy zaangażowani w przygotowanie programu EWT

Instytucje biorące udział w pracach grupy roboczej odpowiedzialnej za przygotowanie dokumentu programowego:

- Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej¹⁹,
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi Republiki Słowackiej,
- Biuro Rządu Republiki Słowackiej,
- Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego,
- Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego,
- Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego,
- Preszowski Kraj Samorządowy,
- Żyliński Kraj Samorządowy,
- Związek Euroregion „Tatry”, Stowarzyszenie „Region Beskidy”, Stowarzyszenie Euroregion Karpacki Polska,
- Małopolski Urząd Wojewódzki w Krakowie, Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach, Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie,
- Stowarzyszenie Miast i Wsi Republiki Słowackiej,
- Forum Euroregionów Słowacji,
- Śląskie Forum Organizacji Pozarządowych KAFOS,
- Związek Centralny Dzieła Kolpinga w Polsce,
- Region Podkarpacki NSZZ "Solidarność" w Krośnie,
- Regionalna Izba w Žilinie, Słowacka Izba Przemysłowo-Handlowa,
- Urząd Miejski Humenné,
- Wspólny Sekretariat Techniczny Programu Współpracy Transgranicznej Polska – Słowacja 2007-2013.

¹⁹ Do 26 listopada 2013 r. w pracach grupy roboczej brało udział Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, które z dniem 27 listopada 2013 r. zostało przekształcone w Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, na mocy rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie utworzenia Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju oraz zniesienia Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej (Dz.U. 2013 poz. 1390)

9.4. Stosowne warunki wdrażania Programu określające zarządzanie finansowe, a także programowanie, monitorowanie, ewaluację i kontrolę udziału państw trzecich w programach transnarodowych i międzyregionalnych poprzez wkład środków IPA II lub EIS

Nie dotyczy